

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI

FAKULTA PEDAGOGICKÁ

Katedra sociálních studií a speciální pedagogiky

Studijní program: Sociální péče
Studijní obor: Sociální pedagog
Kód studijního oboru: 7502R010

Název bakalářské práce:

DOMÁCÍ NÁSILÍ Z POHLEDU POLICIE

DOMESTIC VIOLENCE FROM THE POINT OF THE VIEW OF POLICE

Autor:
Helena Vocásková
U Lidušky 1429/3
288 02 Nymburk

Podpis autora: _____

Vedoucí práce: Doc. Ing. Jiří Vacek, CSc.

Počet:

stran	obrázků	tabulek	grafů	zdrojů	příloh
53	0	11	16	12	2 + 1 CD

CD obsahuje celé znění BP

V Nymburce dne: 6. 4. 2006

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI

FAKULTA PEDAGOGICKÁ

Katedra sociálních studií a speciální pedagogiky

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno a příjmení: Helena Vocásková
Adresa: U Lidušky 1429, 288 02 Nymburk

Studijní program: Sociální péče
Studijní obor: Sociální pedagog
Kód studijního oboru: 7502R010

Název práce: DOMÁCÍ NÁSILÍ Z POHLEDU POLICIE

Název práce v angličtině: DOMESTIC VIOLENCE FROM THE POINT OF THE VIEW OF POLICE

Vedoucí práce: Doc. Ing. Jiří Vacek, CSc.

Termín odevzdání práce: 30. 4. 2006

Bakalářská práce musí splňovat požadavky pro udělení akademického titulu „bakalář“ (Bc.).

.....
vedoucí bakalářské práce

.....
děkan FP TUL

.....
vedoucí katedry

Zadání převzal (student): Helena Vocásková

Datum: 28. 01. 2005

Podpis studenta:

Prohlášení o původnosti práce:

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně a že jsem uvedla veškerou použitou literaturu.

V Nymburce dne 6. 4. 2006

Helena Vocásková

vlastnoruční podpis

Prohlášení

Byl(a) jsem seznámen(a) s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 o právu autorském, zejména § 60 - školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé bakalářské práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li bakalářskou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědom(a) povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Bakalářskou práci jsem vypracoval(a) samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím bakalářské práce a konzultantem.

V Nymburce dne 6. 4. 2006

Podpis:

Poděkování:

Děkuji vedoucímu bakalářské práce Doc. Ing. Jiřímu Vackovi, CSc. za odborné vedení a cenné připomínky, které přispěly k vypracování mé práce.

Dále děkuji své rodině především za trpělivost, kterou se mnou měla po dobu vypracovávání této práce.

Název BP: Domácí násilí z pohledu policie

Název BP: Domestic Violence from The Point of The View of Police

Jméno a příjmení autora: Helena Vocásková

Akademický rok odevzdání BP: 2006

Vedoucí BP: Doc. Ing. Jiří Vacek, CSc.

Resumé

Bakalářská práce se zaměřila na problém obecně zvaný jako „domácí násilí“ a pohled na něj z policejní praxe. Práci tvořily dvě stěžejní oblasti. Jednalo se o část teoretickou, která obsahovala vymezení jednotlivých pojmů násilí a zabývala se obecnou charakteristikou násilí mezi jednotlivými členy rodiny, postup Policie ČR při zjištění tohoto druhu násilí a následná řešení tohoto trestného činu. Praktická část byla rozdělena na tři části, kde v první byla pomocí dotazníku zjišťována v okrese Nymburk znalost občanů o domácím násilí, ve druhé byla pomocí výpisu z denních hlášení OŘP Nymburk popsána struktura násilného chování v rodinách na okrese Nymburk v roce 2004 a ve třetí byly popsány šetření případy domácího násilí v okrese Nymburk v roce 2004.

Klíčová slova: domácí násilí, oběť, agresor, Policie ČR.

Summary

The bachelor work was focused on problem commonly called „domestic violence“ and on how this problem is viewed from police experience. Work consisted of two pivotal areas. First one was theoretical part which contained determination of individual terms of violence and this part dealt with general characteristics of violence among individual family members, techniques used by The Czech Republic Police when they find about this type of violence and subsequent solution of this problem. Practical part was split into three parts. First was focused on determining Nymburk county citizen's understanding of domestic violence. This was done by means of questionnaire. Second described the structure of violent behavior in families in Nymburk county in 2004 by the help of extract from daily reports of Nymburk county police office. Third described investigation of cases of domestic violence in Nymburk county in 2004.

Key words: domestic violence, victim, aggressor, The Czech Republic Police

Obsah

1. Úvod	8
2. Teoretická část	10
2.1. Vymezení pojmů	10
2.1.1. Mýty o domácím násilí	10
2.1.2. Náhled české společnosti na domácí násilí	10
2.1.3. Typické znaky domácího násilí	11
2.1.4. Druhy domácího násilí	12
2.1.5. Formy násilného jednání	12
2.1.6. Typy rodin	13
2.2. Typ pachatele	14
2.2.1. Vztah společnosti k pachateli	14
2.2.2. Psychologický profil násilníka	14
2.3. Oběti domácího násilí	16
2.3.1. Podoby domácího násilí	16
2.3.2. Průběh násilí	16
2.3.3. Důsledky domácího násilí pro oběť	17
2.3.4. Vliv domácího násilí na děti	17
2.3.5. Vliv domácího násilí na ženy	18
2.3.6. Vliv domácího násilí na zdravotně postiženého	18
2.3.7. Posttraumatická stresová porucha	19
2.3.8. Nejčastější způsoby zjištění domácího násilí v rodině	19
2.4. Úkoly policie v případech přijetí oznámení o domácím násilí	20
2.4.1. Ovlivňující faktory	20
2.4.2. Postup policie při oznámení případu	21
2.4.3. Reakce na vstup policie	21
2.4.4. Postup policistů přímo na místě násilí	22
2.4.5. Nejčastější příčiny sekundární viktimizace oběti domácího násilí	23
2.5. Přestupky proti občanskému soužití	24
2.6. Trestní právo hmotné	24
2.6.1. Trestné činy v rámci domácího násilí	25
2.6.2. Společné znaky trestných činů	26
2.7. Spolupráce se státními a nestátními orgány a organizacemi	26

3. Praktická část	28
3.1. Cíl praktické části	28
3.2. Hypotézy	28
3.3. Popis a interpretace výsledků získaných z dotazníkového šetření	29
3.4. Popis a interpretace výsledků výzkumu z denních hlášení OŘP Nymburk	38
3.5. Zanedbání povinné výživy	42
3.6. Vybrané případy domácího násilí šetřené na okrese Nymburk v roce 2004	43
3.6.1. Případ domácího násilí spáchaného na matce	43
3.6.2. Případ domácího násilí spáchaného na manžele	45
3.6.3. Případ domácího násilí spáchaného na dítěti	46
4. Závěr	47
5. Seznam použitých zdrojů	49
6. Seznam příloh	50
7. Přílohy	

1. ÚVOD

Rodina by měla být místem, kde se člověk cítí bezpečně, kde má své soukromí, svou jistotu a zázemí. Bohužel v mnohých případech tomu tak není. Vychází najevo, že právě rodina je místem, kde silnější mohou dlouhodobě a často i beztrestně ubližovat slabším. Stává se, že se do vztahů mezi členy rodiny začne vkrádat nejistota a strach, pozvolna mizí pocit bezpečí a najednou není kam jít. Důvody jsou různé: týrání a zanedbávání dětí, trýznění seniorů či osob zdravotně a mentálně znevýhodněných nebo psychické a fyzické násilí na ženě nebo muži, kteří jdou životem ve společném partnerském svazku.

Násilné chování v rámci rodiny a v partnerských vztazích často není chápáno jako násilí. Obětí násilí v rodině se může stát kterýkoli člen rodiny, stejně tak se všichni vyskytují mezi pachateli/pachatelkami. Domácí násilí je bagatelizováno na úroveň výměny názorů, vnímáno jako část výchovy nebo běžná součást řešení partnerských či manželských problémů. Násilí a týrání může nastat kdykoli - na začátku vztahu, ale i po letech společného života. Pod termínem domácí násilí rozumíme jakýkoliv čin genderem podmíněného násilí, který má nebo by mohl mít za následek tělesnou, sexuální, nebo psychickou újmu nebo utrpení členů/členek rodiny, hrozbu takovýmto násilím, zastrašování nebo úmyslné omezování svobody, a to ve veřejném i soukromém životě. Domácí násilí se vyskytuje bez ohledu na výšku příjmu, společenskou vrstvu, vzdělání, věk, náboženství a kulturní příslušnost. Skutečná příčina násilí pochází z nerovnováhy moci - ekonomické, sociální, fyzické, psychické. Agresivní chování je z velké části naučené v dětství a mládí jako způsob řešení konfliktů a problémů, tedy přejímáním vzorů z původní rodiny. Současný systém produkuje negativní jevy - např. sociální nejistotu, obtížnou ekonomickou situaci rodiny, nedostatek bytů, náročné životní situace, chronický nedostatek času, různé závislosti a další - které jsou základnou pro domácí násilí.

Formy násilí jsou různé podle pohlaví - to velmi významně souvisí s výchovou, genderovými stereotypy, s tím, jaké kulturní podmínky a vzorce chování jsou připisovány mužům a ženám v pohádkách, příslovích, pořekadlech, školních učebnicích, médiích a v našem každodenním životě.

Například násilí páchané ženami na mužích má většinou citovou, sexuální a psychickou formu (pláč, obviňování, citové a sexuální vydírání). Fyzické napadání partnerů je doménou menšího procenta žen. Podle oficiálních výzkumů je fyzicky napadáno svými

partnerkami/partnery jen 5 % mužů. Jde o zapovězené téma - skutečná čísla jsou pravděpodobně mnohem vyšší.

Naopak muži ve větší míře využívají fyzické násilí - ale i sexuální, citové a psychické, protože ve výchově chlapců je kladen větší důraz na samostatnost, soutěživost, „zdravou“ agresivitu, potlačování emocionální projevů.

Domácí násilí je pro společnost patologickým jevem. Na domácí násilí nedoplácí pouze poškození, jeho důsledky nese celá společnost. Je nutné přijmout řádné zákonné úpravy, které by postihovaly pachatele domácího násilí a současně vytvářely adekvátní podmínky pro oběti domácího násilí, zejména pak jejich ochraně v případě, kdy se rozhodnou řešit svůj problém zcela oficiálním způsobem.

Dobrou zprávou pro oběti domácího násilí je, že Poslanecká sněmovna České republiky dne 7. 12. 2005 schválila novelu zákona, podle níž bude mít od ledna 2007 Policie ČR právo vykázat na deset dní z bytu či domu naopak násilníka tak, jako je tomu již v sousedním Rakousku či Slovensku.

2. TEORETICKÁ ČÁST

2.1. Vymezení pojmů

Domácí násilí zastupuje významný sociální fenomén formy násilí rozšířený po celém světě, který má dalekosáhlé důsledky jak pro život a psychické i fyzické zdraví žen a jejich dětí, tak i pro fungování společnosti celkově. Přes děsivé osudy obětí, které se nesrovnaly s dlouholetým týráním, přes všechna závažná zranění, která skončila doživotním postižením či smrtí, navzdory příběhům dětí, které si zkušenost s násilím odnesly jako trauma do vlastních partnerských vztahů, bylo domácí násilí po dlouhou dobu tolerováno.

2.1.1. Mýty o domácím násilí

Mýty o domácím násilí vyvracejí již výsledky statistických šetření¹⁾, které ukazují, že se násilí netýká malého počtu rodin. Nejedná se ani o marginální vrstvy obyvatel, ale domácí násilí jde napříč celým společenským spektrem. Nejde ani o tzv. italská manželství, neboť při domácím násilí nejde o hádku, konflikt, ale o prosazování moci. Příčinou nebývá vždy ani abúzus alkoholu a drog nebo provokace ze strany ženy. Ženy neoznamují domácí násilí proto, aby si zachovaly existenční výhody, ale proto, že nemohou ze strachu o sebe a o děti odejít, eventuálně jsou citově závislé a odejít nedokáží. Ve většině vztahů postižených násilím dochází k ožebračení ženy již v jeho průběhu, nejpozději po rozchodu s partnerem. Jeden z mýtů předpokládá, že ženě se násilí líbí, potřebuje ho, a proto neodchází. Skutečnost je však jiná. Co tedy žena pociťuje při rozhodování o odchodu? Strach o děti a o sebe, fyzické a psychické oslabení. Emoční ambivalenci vůči partnerovi, kdy současně přejímá i část odpovědnosti za situaci. Žena se domnívá, že selhala. Má strach z ostudy, ztráty podpory nejbližších, společenského vyloučení a bídy. Ženy většinou chtějí odstranit násilí, ale zachovat rodinu. To ale předpokládá participaci obou partnerů. Ta je v praxi ale vzácná, ať již pro nezáměr muže nebo rozvinutý násilný vztah, který již nelze zvrátit.

2.1.2. Náhled české společnosti na domácí násilí

Obecně nízká úroveň právního vědomí české společnosti se promítá do tolerance vůči verbálnímu i fyzickému násilí – jako je například šikana, mobbing, domácí násilí.

Některé formy násilí jsou dokonce považovány za průvodní jev určitého postavení oběti. To platí i o domácím násilí, kde se mnohdy odsuzuje spíše oběť než násilník.

¹⁾ Reprezentativní výzkum k povědomí české veřejnosti o domácím násilí pro Bílý kruh bezpečí, STEM 2001

Z výzkumu realizovaného agenturou STEM pro Bílý kruh bezpečí a Philip Morris v roce 2001 vyplynulo, že 29 % obyvatel ČR se domnívá, že domácí násilí má společnost spíše tolerovat, protože se jedná o záležitost, kterou si rodiny vyřeší samy, 47 % obyvatel ČR by váhalo s poskytnutím pomoci, kdyby slyšeli zoufalý křik a pláč od sousedů. Česká společnost stále inklinuje k předsudku vnímat domácí násilí jako ryze soukromou záležitost. Velmi snadno lze tuto tezi demonstrovat např. na posuzování trestného činu znásilnění. Zatímco u většiny případů znásilnění, kdy je oběť znásilněna neznámým pachatelem, převládá ochota společnosti uznat toto jednání jako trestný čin a uložit za něj adekvátní trest, je-li oběť znásilněna někým, s nímž ji pojí intimní vztah, nastupuje ze strany posuzovatelů série pochybností a nedůvěry vůči výpovědím oběti („chtěla to“, „chce získat výhodu při rozvodu“, „chce se mu pomstít, protože ji chce opustit“ atd.).

Tyto postoje české společnosti k obětem domácího násilí a k tomuto jevu obecně jsou hodně posilovány médii.

2.1.3. Typické znaky domácího násilí

- *soukromí jako místo činu* – domácí násilí je specifické tím, že se odehrává mezi čtyřmi stěnami. To je na jedné straně příčinou, proč zůstává – často i řadu let – utajeno, zároveň je také důvodem, proč se o něj lidé příliš nezajímají – považují je totiž za soukromou záležitost,
- *opakování a stupňování* – domácí násilí nebývá záležitostí ojedinělou, charakteristické je naopak opakované poškozování oběti. Útoky postupně nabývají na intenzitě a současně se zkracují intervaly klidu,
- *postupně se vytrácí důvod,*
- *často přihlížejí děti,*
- *oběť vyhledává pomoc, až když jí jde o život,*
- *týrání trvá roky.*

Termín domácí násilí vychází z anglického pojmu „domestic violence“ a označuje fyzické, psychické a sexuální násilí (tj. chování, které u jednoho z partnerů způsobuje strach z druhého), které se odehrává v soukromí, je opakované a má eskalující tendenci. Zahrnuje veškeré násilí, které probíhá za zdmi domova a může mít různé podoby: zneužívání, týrání, zanedbávání dětí, incest, násilí směřující k partnerům a manželům, trýznění seniorů, postižených členů domácnosti, týrání svěřené osoby.

2.1.4. Druhy domácího násilí

Fenomén domácího násilí není mimořádný pro „násilí“ jako takové, ale pro okolnosti, za kterých je páčáno – jako je např. intimita mezi násilníkem a obětí, kteří jsou spojeni citovými nebo manželskými pouty, společnými dětmi, majetkem, bydlištěm, ekonomickou provázaností, společnými příbuznými. Domácí násilí je popřením toho, co rodina znamená, relativizuje základní lidské hodnoty a ponižuje základní lidská práva. Dále záleží, na kom je páčáno (osoba blízká) a kde je páčáno (za zavřenými dveřmi). Nejčastěji uváděné násilné jednání v rodině a domácnosti je:

- **fyziké** – tzn. strkání, fackování, bití pěstmi, tahání za vlasy, pálení cigaretou, kopání, smýkání, ohrožování zbraní, nožem, házení předmětů, tlučení hlavou oběti o stěnu, demolice majetku atd. Tato forma násilí však může být směřována např. i proti oblíbenému domácímu zvířeti, jako varování oběti, co ji může potkat,
- **sexuální** – zahrnuje všechny sexuální činy, které jsou na jeho oběti vynucované, které podstupuje nedobrovolně či s nechutí (např. znásilnění, nucení k nepříjemným sexuálním praktikám atd.),
- **psychické** – zahrnuje citové a slovní týrání, zesměšňování na veřejnosti, shazování atd. Při této formě domácího násilí násilník neustále vzbuzuje ve své oběti strach, kontroluje ji, pronásleduje atd. Mezi prostředky nátlaku může patřit např. i časté buzení v noci, odpírání spánku, nekonečné výslechy, odpírání potravy. Násilník si může vynucovat poslušnost oběti např. i tvrzením, že spáchá sebevraždu, za což klade vinu jí či jejímu chování. Patří sem i nejružnější výhrůžky (např. že partnerku zabije, vždy si ji najde, zničí její rodinu, zabije děti atd.),
- **ekonomické** – znamená snahu o zamezení možnosti oběti disponovat finančními prostředky, ať rodinnými nebo vlastními (např. zabavení její výplaty, vyměřování pouze přesně stanovených financí, které smí použít výhradně na násilníkem stanovený účel atd.).

2.1.5. Formy násilného jednání

- **sociální izolace** – znamená absolutní uzavření rodiny, zákaz styku s příbuznými a přáteli, zákaz telefonování, vycházení, přikazování chování, oblékání, rozhodování o tom, co je a co není vhodné. Vyčerpávající dohled nad životem, zákaz nebo naopak určování literatury, poslouchání televize, rádia, omezování nebo zákaz jakýchkoli zájmů,

- **zastařování** – použití křiku, demonstrace síly, vyvolávání strachu, gesta, ničení majetku, týrání zvířat, vyhrožování. Dále používání výhrůžek typu opuštění rodiny, spáchání vraždy dětí nebo partnerky, vlastní sebevražda, uzavření partnerky do psychiatrické léčebny, odnětí dětí,
- **vyčerpávání** – přikazování někdy až nesmyslné práce, odpírání spánku, potravy, tekutin,
- **citové týrání** – permanentní nadávky, kritizování, sekýrování, vyvolávání pocitu viny za situaci, popírání faktu násilí s tím, že „oběti se něco zdá“, občasné poskytování laskavosti, odpírání pozornosti, demonstrací milostného poměru s jinou osobou,
- **ekonomické týrání** – zákaz získání nebo udržení zaměstnání, přidělování kapesného, přinucení žádat o prostředky na obživu, každodenní kontrola nákupů, znemožnění přístupu k rodinným příjmům nebo naopak neposkytování finančních prostředků na chod rodiny, vystavování rodiny hladu, chladu, nedostatku oblečení, hygieny, rozprodávání zařízení domácnosti, neplacení nákladů spojených s bydlením, nerespektování a popírání potřeb dětí,
- **vydírání** – jehož nástrojem jsou zejména děti, je označování oběti za špatnou matku (popř. otce), navádění dětí proti druhému rodiči, vulgární a násilné chování, pohrůžky, že v případě odchodu druhý rodič už děti neuvidí,
- **zneužívání „práv“ muže** – zacházení s obětí jako se služkou, nadřazené a povýšené chování, osvojení si práva o všem rozhodovat, být tím, kdo určuje role v domácnosti.

Jako rizikové faktory domácího násilí jsou nejčastěji uváděny: nerovnost pohlaví, mladší věk (18 – 30 let), chudoba, odluka, kriminální kariéra, etnická otázka, nezaměstnanost, drogy, nesezdané soužití, základní vzdělání, jeden z partnerů, event.. oba vyrůstali v násilných rodinných vztazích, předchozí útok nebo recidivující násilí v současném vztahu²⁾.

2.1.6. Typy rodin

Podle různých průzkumů se potvrzuje, že domácí násilí jde napříč sociálně demografickým spektrem a je tedy nezávislé na materiálním zázemí rodiny, vzdělání, profesi a věku partnerů a dokonce i na typu partnerského vztahu. Z těchto průzkumů vyplývá, že rodiny, u nichž dochází k domácímu násilí, nelze přesněji specifikovat. Může se jednat o rodiny patologické, u nichž by se daly projevy násilí očekávat ve větší míře, ale na druhé straně i o rodiny, které na první pohled působí idylickým dojmem, což značně ztěžuje zmapování těchto případů a jejich následné podchycení a řešení.

²⁾ Gjuricová, Š., Kocourková J., Koutek, J.: Podoby násilí v rodině, Vyšehrad, Praha, 2000, str. 81

2.2. Typ pachatele

2.2.1. Vztah společnosti k pachateli

Neexistuje žádný typický pachatel ani žádná typická oběť. Násilníci i oběti pocházejí z jakéhokoli sociálního, rasového, etnického i ekonomického prostředí.

Užíváním alkoholu či drog nelze násilí v rodině omlouvat. V požití alkoholu před násilným činem lze vidět spíše katalyzátor násilí (nebo následnou výmluvu) než jeho příčinu. V některých případech osoby, které potřebují a chtějí ventilovat své agresivní založení, se záměrně alkoholizují, neboť opilost může později posloužit ke snížení jejich odpovědnosti za spáchané násilí.

Určitá část kriminálních pachatelů trestných činů má svůj počátek v rodinách orientovaných na násilí. A v těchto rodinách s násilnými vztahy vyrůstají malé děti. Pro ně se domácí násilí stává vzorem chování do budoucna. Dítě si vytvoří názor, že násilím je možno řešit problémy a prosazovat účinně své názory, zastrašovat a trestat druhé. Z dětí vyrůstajících v takových rodinách se stávají osoby náchylnější ke kriminalitě, ale také viktimizaci, požívání drog, prostituci. Většina případů domácího násilí přitom nejsou projevy deviantních, patologických či zvrhlých mužů. Jsou to činy osob, jejichž přesvědčení je jen pevně zakotveno v extrémních polohách naší kultury: násilí mužů vůči ženám existovalo po tisíciletí. Bylo akceptováno jako součást rodinného uspořádání. Nikdy nebyla vina za násilí kladena násilníkovi a ten málokdy skládal účty za své činy.

Problematické chování domácích útočníků nelze uspokojivě vysvětlit ani působením situačních faktorů. Vnější stresy, jako například nedostatek financí, nemusejí hrát žádnou roli, s domácím násilím se setkáváme i u materiálně velmi dobře založených rodin.

Také provokace ze strany oběti nepřicházejí v úvahu, neboť oběť domácího násilí se vyznačuje tzv. extrémní laskavostí, tj. z násilnického partnera má strach a dělá vše pro to, aby mu vyhověla a udržela klid.

2.2.2. Psychologický profil násilníka

Psychologické výzkumy si kladou otázku, čím se liší domácí agresori od obyčejných kriminálníchků. Vedle více méně akademických přístupů je tu snaha o prakticky použitelnou kategorizaci. Ta rozlišuje:

- *čistého domácího agresora* (muž dvojí tváře),
- *generalistu* (násilník doma i na veřejnosti),
- *situačního domácího agresora* (např. nevěra, nezaměstnanost),
- *pachatele domácího násilí závislého na drogách nebo alkoholu,*

➤ spíše výjimkou jsou **sadističtí pachatelé**³⁾.

Velmi zjednodušeně lze psychologický profil většinového počtu domácích násilníků nastínit těmito základními body⁴⁾:

- **nízké sebevědomí** – násilník se ve svém životě často cítí bezmocný. Násilí potom užívá jako způsob a pokus uchvátit kontrolu nad situací. Prostřednictvím ataku získává okamžité, krátkodobé uspokojení, podvolení se oběti a zároveň docílí i pro něj tolik důležité kontroly a moci nad předmětnou situací,
- **přesun viny do vnější sféry** – převážná většina násilníků věří, že k násilí došlo z důvodu nějakých vnějších (mimo něj a jeho volní složku existujících) okolností. Pro ospravedlnění svého násilného činu mají proto k dispozici vždy sérii různých zdůvodnění („byl jsem opilý“, „podváděla mne a do mne vjel nějaký amok“, „nestarala se o děti a já byl tolik přepracovaný“, „vůbec nevím, co to do mne vjelo“ atd.),
- **strach ze závislosti** – většina násilníků je na své partnerce/partnerovi emocionálně silně závislá a zároveň vystrašená z možnosti její ztráty. Tento potlačovaný strach vede agresora k panovačnému a majetnickému chování vůči své oběti,
- **potlačení a odmítání násilí** – většina násilníků má tendenci násilí ve svých představách zmírňovat, popírat některé činy či frekvenci, s jakou dochází k jednotlivým násilným atakům. Takové odmítání jim umožní neodpovídat se za své činy a zároveň je uchrání i před vlastním negativním sebehodnocením,
- **izolace** – i když se může zdát, že domácí násilník má mnoho přátel a převážně i bývá svým okolím hodnocen jako hodný člověk, patří většina násilníků mezi lidi, kteří si ostatní tzv. drží od těla. Žádost o pomoc či podporu od jiných (krom své oběti) považuje domácí násilník za slabošské gesto. Jediná osoba, která násilníka poznala v celé šíři jeho osobnosti, je tak jeho oběť. Tato skutečnost potom často přispívá k tendenci okolí nedůvěřovat oběti, která se o násilí rozhodla vypovídat,
- **zvnětření tradičních rolí** – většina pachatelů násilí na ženách v intimních vztazích vyrůstala v přesvědčení, že muž je hlavou rodiny, jehož hlas má největší váhu a jeho názor má právo veta nad všemi ostatními v rodině. Již od dětství byl učen neprojevat své emoce a opak zhodnotit jako slabost. Často je též přesvědčen o své odpovědnosti za rodinu a cítí se tak plně oprávněn ke krokům, kterými její členy nutí, aby se chovali přesně podle jeho představ,

³⁾ Čírtková, L.: Domácí násilí – zatím víme více o obětech. In: Zpravodaj BkB, č. 2, 2003, str. 16

⁴⁾ Zpráva o stavu domácího násilí, Dneska Tě zabiju! (Nadace Rosa), první vydání, Praha, Nadace Rosa, 1997,

- *zkušenosti s násilím z dětství* – převážná většina násilníků byla svědkem násilného chování v dětství. Sledovali, jak otec bije matku, či byli sami týráni. Ve stresu proto inklinují k tomu chovat se podle naučeného modelu.

2.3. Oběti domácího násilí

2.3.1. Podoby domácího násilí

Násilí v rodině může mít různou podobu, a to i z hlediska zúčastněných osob i z hlediska zvolené formy. Z hlediska zúčastněných osob je můžeme rozdělit na:

- násilí na dětech
- násilí na ženách
- násilí na seniorech
- násilí na zdravotně postižených
- násilí na mužích

Problém domácího násilí a jeho obětí se nedá specifikovat. Oběťmi se mohou stát a často i stávají všichni členové domácnosti, stejně jako se všichni vyskytují mezi pachateli. Jsou zaznamenány případy starších žen, soustavně bitých a okrádaných svými vnuky, případně synem nebo snachou, dále pak případy dcer psychicky i fyzicky týraných otcem či matkou, a výjimkou nejsou ani útoky mezi sourozenci. Nejčastějšími oběťmi jsou ženy – manželky, družky nebo přítelkyně.

2.3.2. Průběh násilí

Domácí násilí má vždy svoji historii. Obvykle si ženy neberou za muže brutálního násilníka. Zprvu si oběť ani nevšimne, že se za nadměrnou „péčí“, kontrolou či žárlivostí může skrývat hrozba domácího násilí. Partner bývá po určitou dobu milý, pozorný, trpělivý. Teprve v zátěžových životních situacích (narození dítěte, nedostatek finančních prostředků, ztráta zaměstnání,) jedná a reaguje na podněty odlišně. To však, pokud se hned v zárodku nezastaví, má stupňující tendenci. Oběť stále doufá, že se partner může změnit. Cyklus násilí se ale stupňuje. Pokaždé, když se pachatel uchýlí k násilnému chování, má tendenci zvyšovat krutost a intenzitu svých útoků. Po krátké době je oběť natolik zaskočena, že se nedokáže bránit. Jednotlivé výpady vcelku nic konkrétního neřeší a pachatel ve většině případů nepoužívá agrese k cíli či účelu.

V případech domácího násilí je téměř pravidlem, že k fyzickému násilí došlo již mnohokrát předtím, než byla poprvé zavolána policie. Domácí násilí je dlouhodobé a opakované,

přičemž se pohybuje v cyklu násilných a klidných období, což ještě více přispívá ke zmatenosti a závislosti oběti.

2.3.3. Důsledky domácího násilí pro oběť

K typickým důsledkům domácího násilí patří pestrý obraz příznaků. Dominujícími jsou:

- zvýšená psychická vulnerabilita (zranitelnost),
- ztráta sebevědomí,
- ztráta životních iluzí, o které se opírá duševní stabilita,
- pocit bezmoci,
- intenzivní pocit viny, sebeobviňování,
- nápadná oddanost vůči trýzniteli (u dětí se v této souvislosti používá i výraz „psí oddanost“),
- emocionální labilita,
- vymizení radosti ze života, ztráta osobních perspektiv,
- získaná nedůvěra ve vlastní síly,
- sebedestruktivní či depresivní ladění (pokusy o sebevraždu),
- fyzická zranění (podlitiny, zlomeniny, potraty, trvalá poškození zdraví, ...).

Oběti domácího násilí setrvávají v domácnosti, kde je násilí páčáno, z důvodu:

- ekonomické závislosti – žena nemá vlastní příjem, byt, nemá kam odejít s dětmi, ...,
- strachu z budoucnosti – co se stane, když odejde od muže, co bude s dětmi, jak se na to bude dívat okolí ...,
- vědomí o nedostatečné legislativě,
- tradičního obrazu o roli ženy – vina za nefunkčnost rodiny spočívá na ženě, zodpovědnost za citové klima v rodině, „nutnost“ potlačovat vlastní potřeby ve prospěch rodiny, ...

2.3.4. Vliv domácího násilí na děti

Děti, které žijí v rodinách, v nichž dochází k násilí, jsou často nejen svědky násilí, ale někdy jsou i samy týrány. Často se navíc stávají prostředkem k manipulaci nebo získání kontroly nad obětí. Svědky násilí se přitom děti stávají velmi často. To jim ale ubližuje jak psychicky, tak i emocionálně. Studie prokazují, že jsou v průměru více agresivní nebo více bázlivé, častěji trpí depresemi a dalšími posttraumatickými symptomy. Mohou za násilí cítit odpovědnost, ale i vinu – třeba proto, že nejsou schopny násilí zastavit nebo že mají

trýznitele rády. Cítí stálou úzkost, že k násilí zase dojde a že budou opuštěny. V pozdějším věku je pak může víc ohrožovat závislost na drogách.

Ačkoli se navíc může zdát, že tyto dopady se časem zmenší, mohou pokračovat i v dospělosti. Bývalé dětské oběti mohou v dospělosti stále trpět depresemi a posttraumatickými symptomy. Navíc chlapci-svědci domácího násilí, sami pravděpodobně inklinují k násilí v dospělosti⁵⁾.

2.3.5. Vliv domácího násilí na ženy

Týrané ženy jsou obvykle pasivní, zastrašené, neasertivní, mají pocity viny, trpí depresemi, úzkostmi, sníženým sebevědomím. Některé ženy jsou neklidné, nejsou schopny vnímat souvisle informace, jiné naopak vystupují „jakoby“ klidně, jsou ztuhlé a nevnímají okolí, mají sebevražedné tendence. Domácí násilí je velmi závažným a silným původcem stresu. Oběť útoku přežívá extrémní situace, které ji traumatizují a poškozují a které mají velmi závažné bezprostřední a dlouhodobé účinky. Jsou to bolesti hlavy, pocity únavy, urologické a gynekologické potíže, poruchy příjmu potravy, nespavost, ale může dojít i ke vzniku závislosti na alkoholu nebo jiných psychotropních a omamných látkách. U týraných žen se také zjistily stejné projevy a symptomy jako u lidí, kteří přežili koncentrační a zajatecké tábory, u lidí, kteří se stali obětmi únosů a přepadů a u lidí, kteří přežili katastrofy.

2.3.6. Vliv domácího násilí na zdravotně postiženého

Pro zdravého člověka je velice těžké vymanit se ze vztahu závislosti a podřízenosti vůči násilníkovi a začít proti němu bojovat. Člověk zdravotně postižený má pozici nesmírně ztíženou navíc tím, že jeho vztah vůči násilníkovi je většinou velice intenzivní a je založen jak na objektivní nutnosti poskytování péče z jeho strany, tak na citové vazbě, která může v souvislosti s handicapem nabýt poměrně intenzivního charakteru. Handicapovaný člověk je na svého agresora a jeho péči nezřídká zcela odkázán, a je mu tak kompletně vydán na milost a nemilost. Možnosti obrany člověka zdravotně postiženého jsou minimální, a to v závislosti na typu handicapu. Násilník může(a) bohužel tak často činí) této bezmocnosti využít a z osoby, kterou by měl zahrnovat svou péčí a láskou, učiní oběť, kterou vystaví různému typu psychického a fyzického nátlaku, pomocí kterého se snaží upevnit si svou moc a kontrolu nad obětí. Výpovědi osoby zdravotně postižené bývají často znehodnocovány s poukazem na pochybné duševní zdraví, rozpoznávací a ovládací

⁵⁾ Zpravodaj občanského sdružení ROSA č. 3/2004, Dopady domácího násilí na děti

schopnosti či jiné důvody. Pro osoby zdravotně postižené je tedy velice těžké vyjít se svým případem na veřejnost, probírat intimní skutečnosti s úředními osobami a být zpravidla jen terčem posměchu a výsměchu. Problémem mohou být též komunikační bariéry zaviněné určitým druhem postižení, což může v představitelích orgánů činných v trestním řízení vyvolat nejistotu a rozpaky nad tím, jak s těmito osobami pracovat a jak vůči nim postupovat.

2.3.7. Posttraumatická stresová porucha

U obětí dlouhodobého domácího násilí se můžeme setkat s tzv. posttraumatickou poruchou. Při zjišťování hloubky dopadu domácího násilí na oběť se vychází ze symptomů pro tuto poruchu uváděných:

- vtíravé a neodbytné pocity opakovaného prožívání traumatické události ve dnech, v noci pak opakující se noční můry. Takto traumatizovaní jedinci mohou také vyhledávat situaci podobnou té, která je poškodila, například ženy zneužívané a týrané v dětství mají tendenci navazovat vztahy s agresivními muži;
- únikové příznaky vyhýbání se všemu, co by mohlo vyvolávat vzpomínky na trauma. Jsou následně situace, kdy oběť byla vystavena totální bezmoci, nemohla ani utéci, ani klást odpor, byla zcela paralyzována;
- nadměrné vzrušení, při kterém je oběť stále citově a tělesně připravená na další trauma. Organismus není schopen se uvolnit a odpočinout si. Oběť se snadno poleká, je podrážděná, trpí poruchami spánku. Neléčená posttraumatická porucha může vést ke změně osobnosti. Může se objevit jak v dětství, tak v dospělosti a k jejím vzniku nemusí vést jen fyzické násilí, ale i společenská izolace, emoční zneužívání, ekonomická deprivace, vyhrožování násilím. Posttraumatickou poruchou mohou trpět i nepřímé oběti domácího násilí, zejména v případech dlouhodobého soužití.

2.3.8. Nejčastější způsoby zjištění domácího násilí v rodině

Nejčastější způsoby zjištění domácího násilí bychom mohli rozdělit na:

- *oznámení samotné oběti násilí* – jedná se většinou o případy, kdy oběť oznámí páchané násilí až poté, co již dále nemůže tyto útoky snášet a násilí již ohrožovalo její zdraví či dokonce život,
- *oznámení nezúčastněných osob (mohou to být sousedé nebo známí)* – jedná se o případy, kdy tyto lidé jsou zprostředkovaně – většinou to bývá z doslechu nebo přímo

vyprávěním oběti - seznamování s projevy násilí a toto jednání nebo i osud oběti jim nejsou lhostejné,

- *oznámení anonymní* – většinou se jedná o oznámení, která jsou učiněna na linku Policie ČR (158)

2.4. Úkoly policie v případech přijetí oznámení o domácím násilí

Policie je orgánem, který je povinen nepřetržitě, rychle, odborně a bezúplatně poskytovat občanům služby při zajišťování jejich bezpečnosti. Policie je proto povinna poskytnout v rozsahu své působnosti v souladu s § 43 policejního zákona⁶⁾ pomoc každému, kdo se na ni s takovou žádostí obrátí. Nejcitlivějším místem intervence policie v případech domácího násilí je střet mezi chráněnou domovní svobodou a ochranou života, zdraví a jiných práv a svobod oběti. Pozornost policistů v těchto případech musí být přednostně zaměřena na pomoc oběti a zastavení dalšího násilí. Při podobných zákrocích dosud panovala a stále přetrvává nejistota, jak situaci vyhodnotit, jak komunikovat se stranami incidentu, jak situaci na místě řešit, jaká opatření neprodleně přijmout, jak ochránit oběť, jak postupovat vůči pachateli, jak hodnotit situaci dětí v takových domácnostech. Policie nemůže oběti ani pachateli ukládat omezující podmínky či vykazovat tyto osoby ze společného bytu nebo domu. Zákroky policie v případech domácího násilí patří k velmi frekventovaným, zároveň však vysoce náročným a velmi neoblíbeným situacím v každodenní praxi. Policie je zpravidla institucí, která s obětí a pachatelem přichází jako první do kontaktu. Proto zasahujícím policistům a jejich reakci patří klíčová role.

2.4.1. Ovlivňující faktory

K objektivním okolnostem, které ovlivňují řešení situace, patří stres působící na všechny zúčastněné strany. Úspěšná činnost policistů předpokládá jejich připravenost takovými znalostmi a dovednostmi, které umožní profesionálně náročnou situaci zvládnout.

Náročnost pro zakročující policisty v případech domácího násilí je zejména v tom, že nelze předvídat, jak se situace na místě bude odvíjet. Přípravu na zákrok nelze podceňovat a zakročující policisté by si měli předem promyslet taktiku vlastního zákroku na základě dostupných informací a pamatovat na vlastní bezpečí, neboť může dojít k napadení zakročujícího policisty ze strany pachatele. Bude potřeba zjistit mnoho informací, přijmout trestní oznámení a činit i jiné úkony.

Zároveň bude třeba zvolit vhodnou taktiku komunikace a navázat kontakt se stranami,

⁶⁾ Zákon č. 283/1991 Sb. o Policii České republiky

směřující k uklidnění emocí.

Hlavním cílem intervence v případech domácího násilí je zastavit násilné incidenty vhodným zásahem z vnějšku, tedy nejen primárně stíhat, ale i potrestat pachatele. Při zákroku jsou policisté konfrontováni s různými podobami a s různým stupněm rozvoje domácího násilí. Tam, kde pachatel i oběť mají vůli k nápravě, je nutno situaci zadokumentovat, aby oběť byla podpořena informacemi o místech pomoci a pachatel byl konfrontován s protiprávností svého jednání. Tam, kde udržení vztahu již nepřichází v úvahu, je prvořadým úkolem ochránit zdraví a život oběti⁷⁾.

2.4.2. Postup policie při oznámení případu

Oznámení případu domácího násilí jsou policisté **povinni vždy přijmout a provést příslušné služební úkony**. Vzhledem ke specifice každého případu nelze stanovit jednoznačný postup. Obecně z přijetí oznámení resp. volání o pomoc vyplývá povinnost dostavit se na místo a oznámené skutečnosti prověřit.

K tomu je nezbytné:

- uklidnit volajícího a získat co možná nejvíce informací o konfliktu, jako např. počet zúčastněných osob, rozsah hádky a další okolnosti k případu,
- na základě zjištěných a ověřených informací zorganizovat a vyslat hlídku na místo.

2.4.3. Reakce na vstup policie

Okamžik, kdy policisté vstupují na scénu rodinné rozepře, je kritický. Vyznačuje se nevypočitatelností a nepředvídatelností dalšího průběhu. Proto je vhodné, aby policisté postupovali pomalu a obezřetně. Je třeba citlivě registrovat stav na místě, neutrálním způsobem nabídnout pomoc a stylizovat se do role zdvořilého hosta. První dojem, který učiní policisté je důležitý a často výrazně ovlivňuje další vývoj na místě. Psychologickým důsledkem vstupu policie na scénu rodinné rozepře je razantní změna skupinové dynamiky. Změny vyplývají z různých pocitů a očekávání zúčastněných aktérů.

Při oznámení ze strany oběti lze počítat s následujícími pocity a očekáváními⁸⁾:

- pocity ulehčení a uvolnění (je tady kompetentní pomoc, policie, zakročí a urovná konflikt),
- pocit uklidnění (dostavila se autorita, která má určité pravomoci, předpoklady pro spravedlivé řešení situace),

⁷⁾ Metodický pokyn ředitele Úřadu služby kriminální policie a vyšetřování Policejního prezidia Praha č. 2/2004

⁸⁾ Čírtková, L.: Policejní psychologie, Portál, 2000

- pocit osvobození (zuřící agresor bude uklidněn, případně zatčen),
- pocit strachu (co bude dál, pokud násilník zůstane v bytě, co bude dál po odchodu policie),
- pocit ohrožení (přítomností policie se osoba cítí ohrožena, přeje si, aby policie „zmizela a do ničeho se nepletla“).

Pokud se jedná o reakci ze strany násilníka, je předpoklad, že je vstupem policie zaskočen a jeho reakce by se daly rozdělit takto:

- násilník po příjezdu policie začne své násilnické jednání omlouvat a začne se vymlouvat na oběť, případně na ni svádět pozornost a vinu,
- násilník se snaží před policií naopak ze sebe udělat oběť a z pravé oběti potom viníka všeho špatného, tedy násilí,
- vstup policie ještě více povzbudí jeho násilné jednání a to se obrátí proti zakročujícím policistům nebo proti oběti.

2.4.4. Postup policistů přímo na místě násilí

- zajistit fyzické, verbální a je-li to možné, tak i vizuální oddělení pachatele a oběti, neboť násilí pachatele se může vystupňovat při příjezdu policie, protože si uvědomí, že ztrácí kontrolu nad obětí. Vizuální oddělení je důležité z toho důvodu, že násilník může svou oběť kontrolovat například prostřednictvím výrazů nebo řečí těla a ovlivňovat tak komunikaci oběti s policií. Ta se může potom v přítomnosti násilníka bát mluvit s policií, protože se bude bát pozdější reakce pachatele,
- zajistit veškeré zbraně a další věci, kterých bylo nebo by bylo možné použít jako zbraň. Jejich zajištění je důležité pro bezpečí jednak oběti, ale i zasahujících policistů, protože na místě může dojít k nevypočitatelnému chování a vývoji situace na místě, a to jak ze strany oběti, tak i násilníka,
- zhodnotit rozsah a závažnost zranění účastníků a aktérů a poskytnout či zavolat pomoc pro kteroukoli ze zúčastněných stran,
- zajistit kontrolu bezpečí dětí a jiných osob, které se nacházejí na místě činu.

Další následné úkony na místě:

Svědectví a šetření na místě činu a chování stran v této době může mít a má zásadní význam pro další vyšetřování, protože se může stát, že oběti a svědkové později svá tvrzení odvolají. Proto je nutné situaci na místě důkladně zmapovat a zadokumentovat, aby později, až dojde k podrobnému prošetřování událostí, byly důkazy o průběhu

domácího násilí zcela jasné a dostatečné. Z tohoto důvodu je nutné:

- vhodnou formou vyslechnout všechny strany a potenciální svědky vč. dětí a sousedů. Tyto strany by měly být vyslechnuty odděleně a pokud možno tak, aby na sebe neviděly a neslyšely se,
- určit, k jaké trestné činnosti došlo a zjistit její rozsah,
- určit povahu a rozsah veškerých poranění (na celém těle) vzniklých jednáním pachatele, i povahu a rozsah obranných zranění (např. na vnitřních stranách paží či na prstech rukou, na dlaních atd.),
- zjistit, zda oběť-žena není těhotná, zda a jak je podezřelý o jejím stavu informován, pokud možno zjistit název poskytovatele zdravotní péče,
- zaznamenat písemně či na magnetofon:
 - jakákoli prohlášení oběti, pachatele nebo svědků, která mohou být klasifikována jako výjimky z pravidla o nepřímém svědectví. Zaznamenávání přesně pronesených slov, používání doslovného znění výroků, označení přibližného časového rámce, v němž byla prohlášení učiněna, zaznamenání emocionálního stavu mluvčího,
 - tam, kde je to vhodné, barevně vyfotografovat nebo natočit na video poranění a hmotné škody. V případě potřeby požádat technika kriminální policie.
 -

2.4.5. Nejčastější příčiny sekundární viktimizace oběti domácího násilí

Mezi nejčastější příčiny sekundární viktimizace oběti domácího násilí způsobené jednáním policie patří:

- odmítání přijmout trestní oznámení a snaha oběť již „od dveří“ přesvědčit, že se vlastně nic nestalo a pokud ano – jedná se o přestupek,
- neoprávněným přesvědčováním oběti, že si vše vymyslela,
- necitlivým přístupem k oběti,
- nedůvěrou k výpovědi oběti, ovlivňováním její výpovědi,
- upíráním informací oběti (např. o následcích odepření souhlasu s trestním stíháním podle § 163 trestního řádu⁹⁾)
- nenahlížením na skutky spáchané v rámci domácího násilí jako na kterýkoli jiný trestný čin, ale jako na soukromý problém násilím postiženého intimního vztahu, do něž nepřísluší státním orgánům zasahovat.

⁹⁾ Zákon č. 141/1964 Sb.

2.5. Přestupky proti občanskému soužití

Jednotlivé útoky domácího násilí jsou v současné policejní praxi posuzovány spíše jako přestupky a postupovány k projednání přestupkovým komisím obecních úřadů. Nejčastější přestupky, se kterými se setkáváme v situacích domácího násilí, jsou *přestupky proti občanskému soužití a proti veřejnému pořádku* (§ 47 a § 49 zákona o přestupcích)¹⁰⁾. Přestupku proti občanskému soužití se dopustí ten, kdo:

- jinému ublíží na cti tím, že ho urazí nebo vydá v posměch,
- jinému z nedbalosti ublíží na zdraví,
- kdo úmyslně naruší občanské soužití vyhrožováním, újmou na zdraví, drobným ublížením na zdraví, nepravdivým obviněním z přestupku, schválnostmi nebo jiným hrubým jednáním.

Při projednávání přestupku, který můžeme označit za domácí násilí, pachatel dokáže jednat racionálně a zkreslováním skutečnosti znehodnotit tvrzení oběti. Stejně jako v trestním řízení má žena na podporu svých tvrzení pouze lékařskou zprávu a svou pravdivou výpověď. Pokud je přizván svědek, který byl násilí přítomen, pak se zpravidla jedná o děti, rodiče nebo sourozence oběti.

Finanční sankce za přestupek – jestliže byl pachatel uznán vinným – dosahuje částky max. 3 000,-- Kč. Vedle pokuty nebo napomenutí, zákazu činnosti či propadnutí věci lze vyslovit i ochranné opatření omezující povahy, které spočívá v zákazu návštěvy veřejných míst nebo zabránění věci. Pokud navrhovatelka neuspěje, je povinna nahradit náklady řízení v paušální částce 500,-- Kč.

Obecně panuje mezi oběťmi domácího násilí nedůvěra v přestupkové řízení, ať již pro důkazní nouzi, finanční spoluúčast na uložené pokutě, ztrátu společenské prestiže mezi sousedy, nemožnost odstěhovat se od násilného partnera a přetrvávající ekonomickou závislost.

2.6. Trestní právo hmotné

Domácím násilím není jen ublížení na zdraví v partnerském vztahu, jehož obětí je žena a pachatelem muž. Taková forma jednání je sice nejčtenější, není však výlučná. Stejně tak se rodiče mohou takového jednání dopouštět vůči svým dětem, dospělé děti vůči svým rodičům, dokonce i prarodičům, sourozenci navzájem a ženy vůči mužům. Vztahy, které spadají do rámce legislativy proti domácímu násilí by měly zahrnovat jak manželky/manžele a životní partnerky/partnery, tak i bývalé manželky/manžele,

¹⁰⁾ Zákon č. 200/ Sb. o přestupcích

partnerky/partnery, zejména proto, že tzv. separační delikty jsou velmi časté a možnosti jejich trestního postihu jsou velmi omezené.

Pojem násilí je v situacích domácího násilí nutno posuzovat širěji než umožňuje současné znění skutkových podstat ublížení na zdraví a nebo týrání osoby blízké. Nejedná se jen o fyzické týrání, psychické týrání, ale i o sexuální zneužívání a sexuální násilí, porušování práv svobody jednotlivce. Jde tedy o každý čin, kdy oběť dělá něco, co dělat nechce, a nebo který jí brání dělat něco, co dělat chce, nebo v ní vyvolává strach. Prostřednictvím moci, kterou tento strach poskytuje, určuje potom pachatel chování oběti.

2.6.1. Trestné činy v rámci domácího násilí

Nejčastější trestné činy, které mohou být páčány v rámci domácího násilí, jsou v současné době upraveny zejména v hlavě V., VI., VII. a VIII. trestního zákona¹¹⁾. Jde o trestné činy:

- dle § 197a – vzbuzení důvodné obavy,
- dle § 215 – týrání svěřené osoby,
- dle § 215a – týrání osoby blízké nebo žijící ve společném obydlí
- dle § 219 – vražda,
- dle § 8 k § 219 – pokus vraždy,
- dle § 221 – ublížení na zdraví,
- dle § 222 – úmyslná těžká újma na zdraví,
- dle § 231 – omezování osobní svobody,
- dle § 235 – vydírání,
- dle § 237 – útisk,
- dle § 238 – porušování domovní svobody,
- dle § 241 – znásilnění,
- dle § 242 a § 243 – pohlavního zneužívání,
- dle § 249a – neoprávněného zásahu do práva k domu, bytu nebo nebytového prostoru.

Už jenom něco málo přes rok by měly v České republice oběti domácího násilí utíkat z bytu před agresorem. Sněmovna totiž 7. 12. 2005 schválila novelu zákona, podle níž bude mít od ledna 2007 policie právo vykázat na deset dní z bytu či domu naopak násilníka tak,

¹¹⁾ Zákon č. 140/1964 Sb.

jako je tomu již v sousedním Rakousku či Slovensku¹²⁾.

2.6.2. Společné znaky trestných činů

Trestné činy, které lze zahrnout pod domácí násilí, mají následující společné znaky:

- jsou páčány v rodině nebo domácnosti,
- mezi osobami v poměru rodinném nebo obdobném (osoby blízké nebo osoby, které jsou považovány za osoby blízké),
- vyznačují se soustavností,
- jsou vedeny jednotným záměrem obětí utiskovat, vydírat, ohrožovat, omezovat, ubližovat, pohlavně zneužívat, nutit ji, aby něco konala, opominula nebo trpěla, s cílem ponižovat její lidskou důstojnost,
- jsou spojovány stejným nebo obdobným způsobem provedení,
- vyznačují se blízkou časovou souvislostí,
- jejich páčání se vyznačuje vysokou latencí, zejména v případě útisku, vyhrožování, vydírání, omezování osobní svobody nebo zneužívání k sexuálním aktivitám,
- fyzické stopy bití nebo psychické útrapy nedosahují při jednotlivých útocích následku (účinku) trestného činu ublížení na zdraví nebo znásilnění,
- za vyjmenované trestné činy, vyjma trestného činu znásilnění a těžké újmy na zdraví, nepřesahuje horní hranice trestu dva roky odnětí svobody,
- u shora uvedeného výčtu trestných činů je prakticky vždy nezbytný výslovný souhlas poškozené/poškozeného (oběti) s trestním stíháním.

2.7. Spolupráce se státními a nestátními orgány a organizacemi

Domácí násilí je závažný negativní společenský jev. Přestože policie sehrává při potlačování a řešení tohoto násilí klíčovou roli, nemůže nést jako jediná odpovědnost za řešení celé problematiky domácího násilí. Svou nezastupitelnou roli plní tím, že je zmocněna k provádění služebních zákroků, služebních úkonů a dalších souvisejících opatření. Může svou aktivitou působit jen na případy oznámených projevů domácího násilí. Další sociálně právní a preventivně výchovná opatření ve vztahu k jednotlivým aktérům domácího násilí, zvláště pak k jeho obětem a k dětem vyrůstajícím v tomto prostředí, již přísluší dalším státním institucím v součinnosti s nestátními organizacemi.

Řešení případů domácího násilí vyžaduje interdisciplinární spolupráci a předpokládá včasnou a kvalitní intervenci především ze strany policistů, lékařů, sociálních pracovníků a

¹²⁾ Deník Právo, 8. 12. 2005, Policie bude moci vykázat domácí násilníky z domu

pracovníků nestátních organizací. Interdisciplinární přístup vyžaduje realizaci následujících opatření na celostátní i regionální úrovni:

- pro práci s násilnickými jedinci,
- kontinuálně realizovat preventivní a osvětové kampaně zaměřené na snižování domácího násilí,
- institucionalizovat na republikové úrovni koordinační a metodické centrum pro potlačování domácího násilí ve společnosti,
- zkvalitnit metodiku prvního kontaktu s obětí všech zasahujících a pomáhajících pracovníků,
- proškolit odborníky pro včasnou detekci domácího násilí, vhodnou intervenci a mezioborovou spolupráci,
- na krajských úrovních postupně budovat specializovaná „intervenční centra“ pro podporu obětí domácího násilí,
- propojit existující pomáhající organizace, které působí převážně izolovaně,
- akreditovat terapeutické programy proti násilí ve společnosti.

3. PRAKTICKÁ ČÁST

3.1. Cíl práce

Cílem praktické části je popsat strukturu násilného chování v rodinách na okrese Nymburk v průběhu roku 2004. Z tohoto přehledu by mělo vyplynout, kolik případů, které by se daly kvalifikovat jako domácí násilí, se na území okresu Nymburk skutečně dostalo až do fáze trestního řízení a jakého trestného činu, dle konkrétního paragrafu trestního zákona, se násilníci vůči svým obětem v rodině dopustili. Současně by tento přehled měl dát odpověď na otázku, která z výše uvedených skupin se nejčastěji stala v tomto roce obětí domácího násilí a kdo ze členů rodiny se nejčastěji projevoval jako agresor a zda se jednalo o krátkodobé, dlouhodobé nebo opakované násilí.

Zároveň jsem se pokusila dotazníkovým šetřením zjistit, jaké mají občané znalosti o domácím násilí, jestli znají formy domácího násilí a co je podle nich jeho příčinou. Kde by jako oběť hledali pomoc a kolik si myslí, že bylo řešeno případů domácího násilí v okrese Nymburk v roce 2004.

3.2. Hypotézy

Ve vztahu k cíli této práce jsem si pro ověření stanovila následující pracovní hypotézy, které se budu snažit svým výzkumem potvrdit nebo vyvrátit.

Hypotéza A – veřejnost nemá dostatečné informace o formách nebo podobách domácího násilí

Hypotéza B – obětí domácího násilí jsou nejčastěji ženy

Hypotéza C – většina postižených osob hledá pouze pomoc, nechce agresora trestat

Pro výše stanovené cíle a hypotézy jsem nejdříve zvolila techniku dotazníku, abych zjistila, jaké znalosti mají respondenti o domácím násilí a jak by se v případě domácího násilí sami zachovali. Sběr dat pomocí tohoto dotazníku probíhal v časovém období 3 týdnů, a to od konce února 2006 do poloviny března 2006. Dotazníky byly distribuovány pomocí mých přátel, známých a rodinných příslušníků. Tímto způsobem se mi podařilo dostat do oběhu celkem 70 dotazníků, jejich návratnost byla v počtu 62.

Dále jsem ze svodky denních hlášení o zahájených trestních řízeních, vedených na okresním ředitelství Nymburk, provedla za období od 1. 1. 2004 do 31. 12. 2004 shromáždění trestných činů, které splňovaly parametry domácího násilí. Účelem tohoto sběru dat bylo vyhodnocení množství a struktury trestných činů na poli domácího násilí, které byly v roce 2004 skutečně řešeny policejními orgány.

Z tohoto výzkumu vyplynulo:

- k jakým trestným činům v rodinách došlo a jejich množství,
- která skupina se nejčastěji stala agresorem a obětí,
- zda se jednalo o jednorázové, krátkodobé, dlouhodobé či opakované týrání,
- kolik poškozených osob nedalo souhlas k trestnímu stíhání agresora a jejich složení
- průměrný věk pachatele a oběti v souvislosti s jejich vzájemným vztahem.

Od 1. 6. 2004 byla zavedena zvláštní skutková podstata trestného činu „Týrání osoby žijící ve společně obývaném bytě nebo domě“ dle § 215a trestního zákona, proto jsem vybrala z případů řešených na OŘP Nymburk tři konkrétní případy, vztahující se k tomuto trestnému činu, a to násilí na dítěti, manželce a matce.

3.3. Popis a interpretace výsledků získaných z dotazníkového šetření

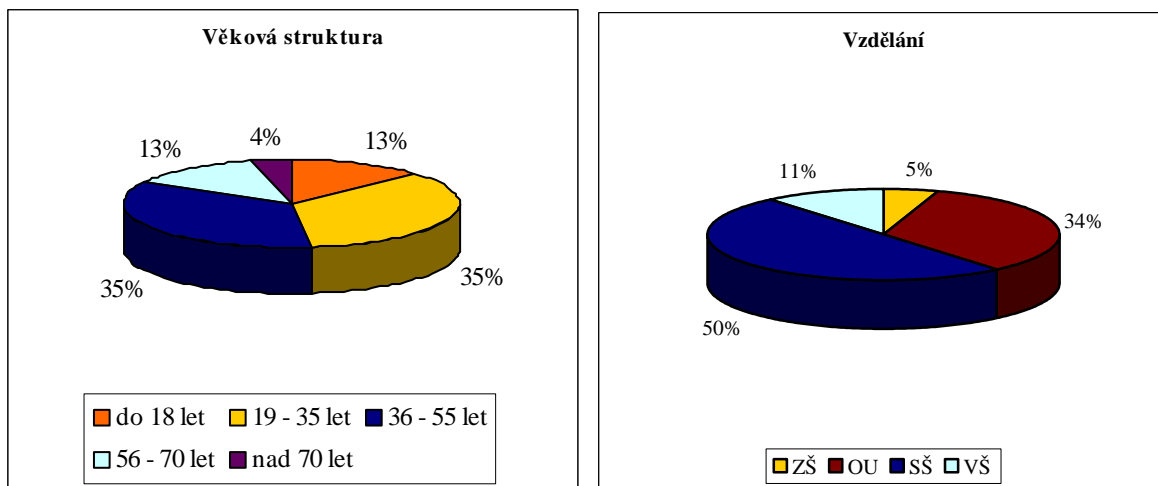
V první řadě bych chtěla předložit statistické údaje o respondentech, kteří zodpověděli otázky dotazníku. Tyto údaje jsem zpracovala pro přehlednost do následujících tabulek.

Tabulka č. 1 – Věk a vzdělání respondentů

Věk a vzdělání respondentů										
	muži					ženy				
Věk/vzdělání	ZŠ	OU	SŠ	VŠ	součet	ZŠ	OU	SŠ	VŠ	součet
do 18 let	2	1	4	-	7	1	-	-	-	1
19 - 35 let	-	7	6	2	15	-	2	4	1	7
36 - 55 let	-	2	8	1	11	-	5	6	1	12
56 - 70 let	-	3	-	2	5	-	1	2	-	3
nad 70 let	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-
Součet	2	14	18	5	39	1	8	12	2	23

Zdroj: vlastní výpočty

Graf č. 1a – Věková struktura a graf 1b - Vzdělání respondentů (k tabulce č. 1)

Nejvíce zastoupenou skupinou respondentů byli dospělí občané ve věku od 19 do 55 let, u všech respondentů převažovalo středoškolské vzdělání.

V dalších dvou tabulkách jsem rozdělila muže a ženy dle věku a rodinného stavu.

Tabulka č. 2 – Rodinný stav - muži

Rodinný stav - MUŽI						
Věk/stav	ženatý	druh	svobodný	rozvedený	vdovec	součet
do 18 let	-	-	7	-	-	7
19 - 35 let	11	1	-	3	-	15
36 - 55 let	8	-	1	2	-	11
56 - 70 let	4	-	-	1	-	5
nad 70 let	-	-	-	-	1	1
Součet	23	1	8	6	1	39

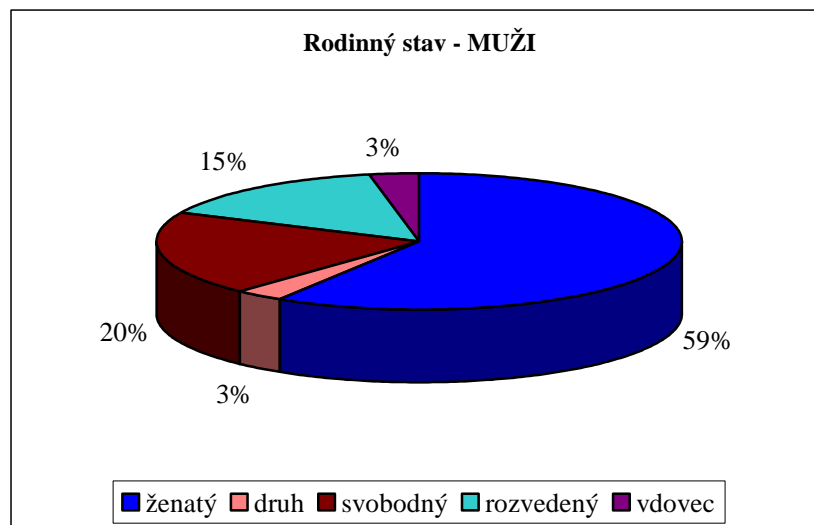
Zdroj: vlastní výpočty

Tabulka č. 3 – Rodinný stav - ženy

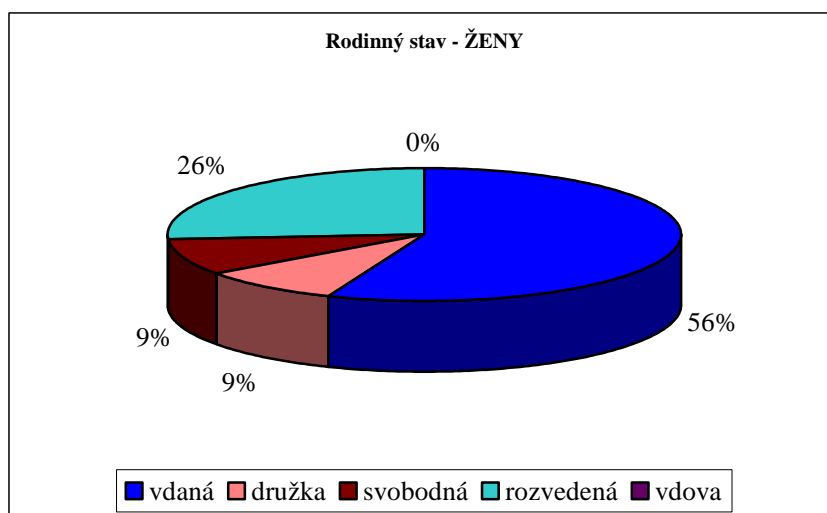
Rodinný stav - ŽENY						
Věk/stav	vdaná	družka	svobodná	rozvedená	vdova	součet
do 18 let	-	-	1	-	-	1
19 - 35 let	3	1	1	2	-	7
36 - 55 let	8	1	-	3	-	12
56 - 70 let	2	-	-	1	-	3
nad 70 let	-	-	-	-	-	-
Součet	13	2	2	6	0	23

Zdroj: vlastní výpočty

Graf č. 2 – Poměr respondentů dle rodinného stavu – muži (k tabulce č. 2)

Graf č. 3 – Poměr respondentů dle rodinného stavu - ženy (k tabulce č. 3)

Celkem 36 respondentů je ve stavu manželském, 3 žijí ve volném vztahu, 10 osob je svobodných, 12 respondentů je rozvedených a 1 je vdovec. Skupina ženatých a vdaných je zastoupena téměř stejně.

Dotazník, který obsahoval celkem 7 otázek, nám měl dát odpověď na to, jaké mají občané povědomí o domácím násilí, jaké znají formy domácího násilí a co je podle nich jeho příčinou. Kde by jako oběť hledali pomoc a kolik si myslí, že bylo řešeno případů domácího násilí v okrese Nymburk v roce 2004.

Otázka č. 1

Jaké jsou podle Vás formy (podoby) domácího násilí?

V této otázce byl dán respondentům prostor pro vypsání forem domácího násilí. Odpovědi jsem zpracovala do tří kategorií:

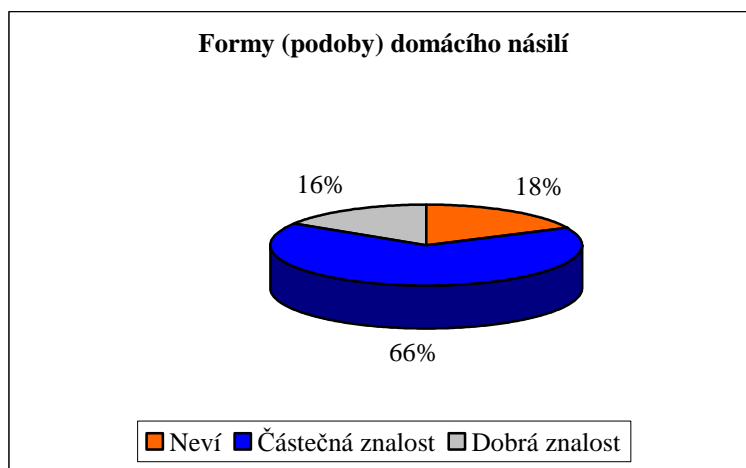
- a) neví – respondent vůbec neodpověděl nebo napsal, že neví
- b) částečná znalost – vypsána 1 nebo 2 formy domácího násilí
- c) dobrá znalost – vypsané 3 a více forem domácího násilí

Tabulka č. 4 – Formy (podoby) domácího násilí

Znalost forem (podob) domácího násilí			
	Neví	Částečná znalost	Dobrá znalost
do 18 let	1	6	1
19 - 35 let	6	12	4
36 - 55 let	0	18	5
56 - 70 let	3	5	0
nad 70 let	1	0	0
součet	11	41	10

Zdroj: vlastní výpočty

Graf č. 4 – Formy (podoby) domácího násilí (k tabulce č. 4)

Je zajímavé, že většina respondentů (41) uvedla pouze jednu až dvě různé podoby domácího násilí, nejčastěji fyzickou a psychickou. Pouze v několika případech (10) se objevily 4 formy domácího násilí, kdy respondenti uvedli sexuální týrání a dále násilí ekonomického rázu a různého omezování či vydírání. Celkem 11 dotazovaných neodpovědělo buď vůbec na tuto otázku nebo napsalo, že neví.

Otázka č. 2

Co je podle Vás nejčastější příčinou domácího násilí?

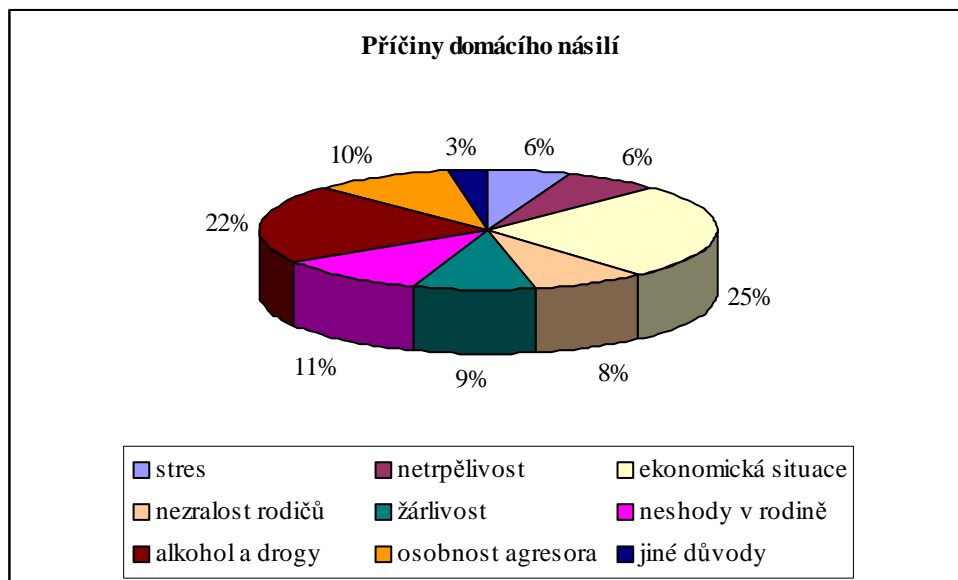
V odpovědi na tuto otázku měli respondenti označit z nabízených možností tři podle nich nejčastější příčiny domácího násilí, případně doplnit jiný důvod.

Tabulka č. 5 – Příčiny domácího násilí

Příčiny DN	Věkové složení respondentů					výsledky v %
	do 18 let	19-35 let	36 - 55 let	56 - 70 let	nad 70 let	
stres	1	2	6	1	1	6 %
netrpělivost	2	6	4	0	0	6 %
ekonomická situace	7	15	19	7	1	25 %
nezralost rodičů	1	5	8	1	0	8 %
žárlivost	2	10	3	1	0	9 %
neshody v rodině	2	8	5	4	1	11 %
alkohol a drogy	7	15	13	5	0	22 %
osobnost agresora	2	5	7	4	0	10 %
jiné důvody	0	0	4	1	0	3 %

Zdroj: vlastní výpočty

Graf č. 5 – Příčiny domácího násilí (k tabulce č. 5)

Za nejčastější příčiny domácího násilí označili respondenti ekonomickou situaci (25 %), alkohol a drogy (22 %), neshody v rodině (11 %) a jen malé procento (10 %) označilo osobnost agresora. Jako jiné důvody byla označena například rozdílnost povah, nenávist a v jednom případě dokonce rasové důvody.

Otázka č. 3

Kdo se podle Vás nejčastěji stává obětí domácího násilí?

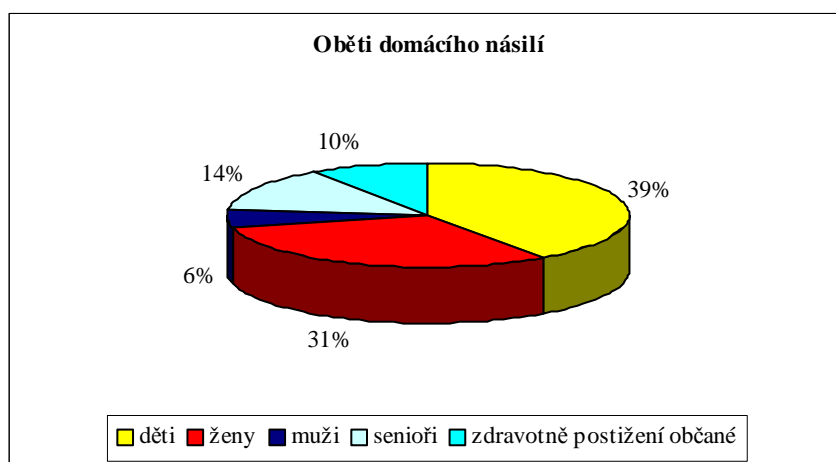
V nabídce odpovědí na tuto otázku byly určeny kategorie - děti, ženy, muži, senioři, zdravotně postižení občané - a respondenti měli označit dvě možnosti nejčastějších obětí domácího násilí.

Tabulka č. 6 – Oběti domácího násilí

Oběti DN	Věkové složení respondentů					výsledky v %
	do 18 let	19-35 let	36 - 55 let	56 - 70 let	nad 70 let	
děti	8	18	18	5	1	39 %
ženy	4	15	12	7	0	31 %
muži	0	2	3	2	0	6 %
senioři	2	5	8	1	1	14 %
zdravotně postižení občané	2	4	5	1	0	10 %

Zdroj: vlastní výpočty

Graf č. 6 – Oběti domácího násilí (k tabulce č. 6)

Jako nejvíce ohroženou skupinou domácího násilí byly respondenty označeny děti, o něco menší část uvádí jako ohroženou skupinu ženy. O možnosti ohrožení mužů, seniorů a zdravotně postižených uvažuje menší skupina respondentů.

Otázka č. 4

Pokud byste se setkal/a s domácím násilím, ohlásil/a byste případ na Policii ČR?

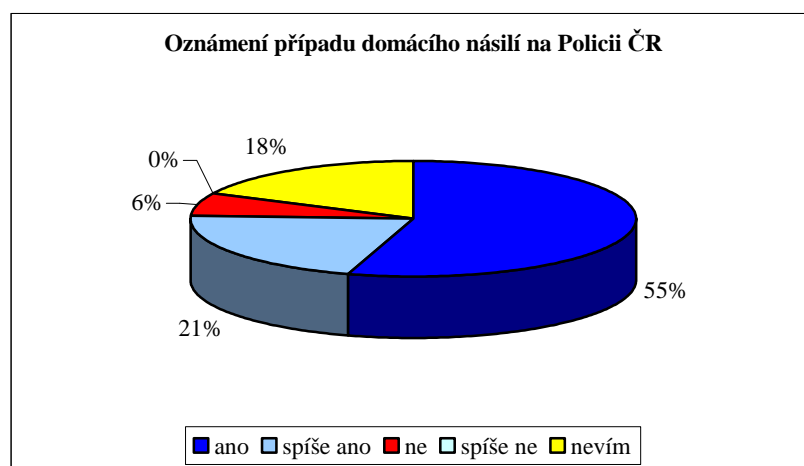
Respondenti měli označit jednu z pěti nabízených možností.

Tabulka č. 7 – Ohlášení případu násilí na Policii ČR

Rozhodnutí	Věkové složení respondentů					výsledky v %
	do 18 let	19-35 let	36 - 55 let	56 - 70 let	nad 70 let	
ano	3	10	17	4	0	55 %
spíše ano	2	6	2	2	1	21 %
ne	0	1	2	1	0	6 %
spíše ne	0	0	0	0	0	0 %
nevím	3	5	2	1	0	18 %

Zdroj: vlastní výpočty

Graf č. 7 – Ohlášení případu násilí na Policii ČR (k tabulce č. 7)

Ve většině případů (55 %) respondenti přímo označili, že by případ domácího násilí na Policii ČR oznámili, někteří (21 %) by o tom alespoň uvažovali. Nikdo neoznačil možnost spíše ne, ale docela velké procento (18 %) označilo, že neví.

Otázka č. 5

Pokud byste se Vy stal/a obětí násilí ve své rodině, kam byste se obrátil/a o pomoc?

Respondenti měli označit jednu z nabízených možností.

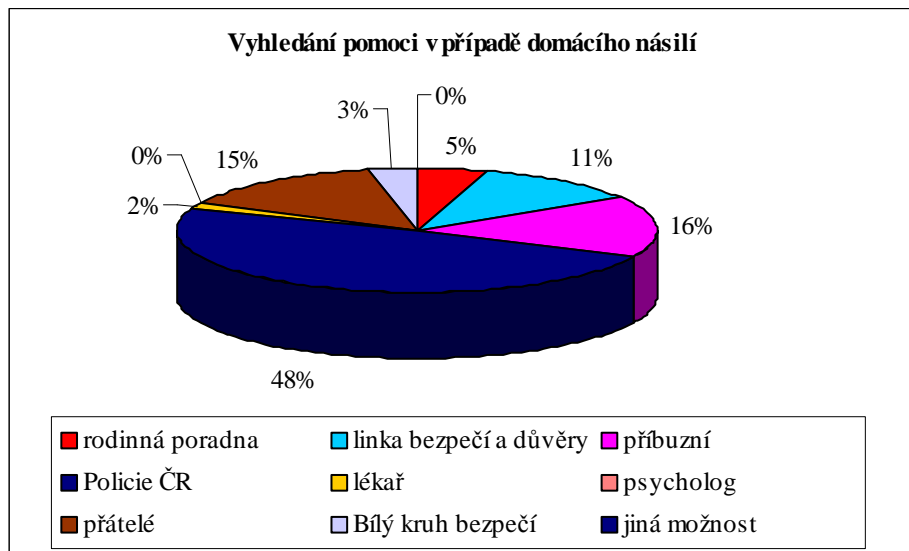
Tabulka č. 8 – Vyhledání pomoci v případě domácího násilí

Místo pomoci	Věkové složení respondentů					výsledky v %
	do 18 let	19-35 let	36 - 55 let	56 - 70 let	nad 70 let	
rodinná poradna	0	1	2	0	0	5%
linka bezpečí a důvěry	1	3	2	1	0	11%
příbuzní	0	5	2	2	1	16%
Policie ČR	4	9	13	4	0	48%
lékař	0	1	0	0	0	2%
psycholog	0	0	0	0	0	0%

přátelé	3	2	3	1	0	15%
Bílý kruh bezpečí	0	1	1	0	0	3%
jiná možnost	0	0	0	0	0	0%

Zdroj: vlastní výpočty

Graf č. 8 – Vyhledávání pomoci v případě domácího násilí (k tabulce č. 8)

Nejvíce dotazovaných (48 %) by se v případě pomoci obrátilo na Policii ČR, následují příbuzní (16 %), přátelé (15 %) a linka bezpečí a důvěry (11 %). Pouze malé procento by se obrátilo na rodinnou poradnu (5 %), Bílý kruh bezpečí (3 %) a lékaře (2 %). Nikdo z dotazovaných neuvažoval o pomoci psychologa.

Otázka č. 6

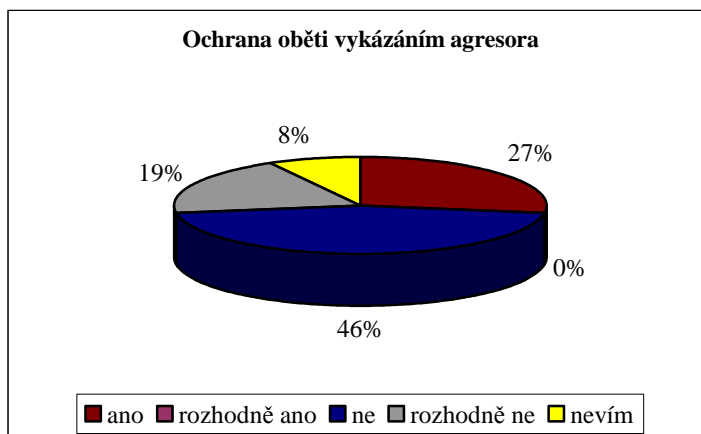
Od 1. 1. 2007 bude mít Policie ČR možnost na 10 dní vykázat agresora ze společného bytu, jak je tomu již dnes v Rakousku nebo na Slovensku. Myslíte si, že tímto opatřením bude dostatečně oběť ochráněna od dalšího násilí?

Tabulka č. 9

Ochrana oběti vykázáním agresora	Věkové složení respondentů					výsledky v %
	do 18 let	19-35 let	36 - 55 let	56 - 70 let	nad 70 let	
ano	2	5	7	3	0	27 %
rozhodně ano	0	0	0	0	0	0 %
ne	4	13	9	1	1	46 %
rozhodně ne	1	2	6	3	0	19 %
nevím	1	2	1	1	0	8 %

Zdroj: vlastní výpočty

Graf č. 9 – Ochrana oběti vykázáním agresora (k tabulce č. 9)

Převážná většina dotazovaných (46 %) si myslí, že vykázáním agresora z bytu nebude oběť dostatečně ochráněna od dalšího násilí, 19 % si myslí, že rozhodně nebude ochráněna, 27 % se přiklání k tomu, že oběť bude tím opatřením dostatečně ochráněna a 8 % dotazovaných neví.

Otázka č. 8

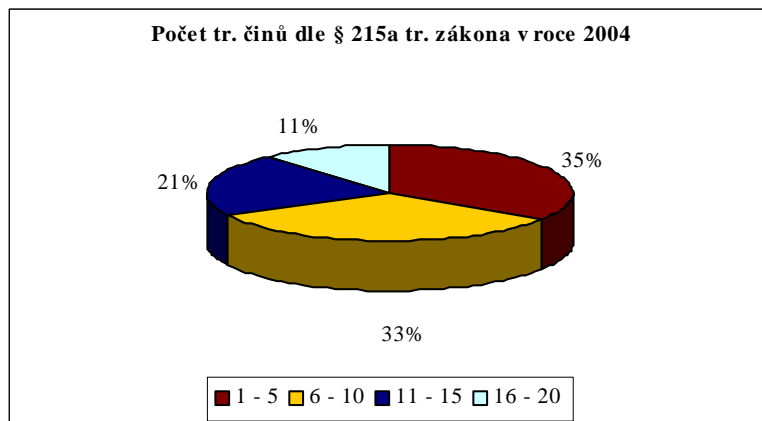
Od 1. 6. 2004 je v trestním zákonu v platnosti nový trestný čin dle § 215a – „Týrání osoby blízké nebo žijící ve společném obydlí“, který spadá pod domácí násilí. Kolik si myslíte, že bylo těchto trestných činů v roce 2004 řešeno Policií ČR na okrese Nymburk?

Tabulka č. 10

Počet trestných činů dle § 215a	Věkové složení respondentů					výsledky v %
	do 18 let	19-35 let	36 - 55 let	56 - 70 let	nad 70 let	
1 - 5	1	4	12	3	1	35 %
6 - 10	2	11	3	4	0	33 %
11 - 15	3	5	5	0	0	21 %
16 - 20	2	2	3	0	0	11 %

Zdroj: vlastní výpočty

Graf č. 10 – Počet tr. činů dle § 215a tr. zákona (k tabulce č. 10)

Celkem 35 % dotazovaných označilo, že v okrese Nymburk bylo dle § 215a tr. zákona řešeno 1 až 5 případů, 33 % označilo počet 6 až 10 případů, 21 % označilo počet 11 až 15 případů a 11 % označilo 16 až 20 případů.

3.4. Popis a interpretace výsledků výzkumu z denního hlášení OŘP Nymburk

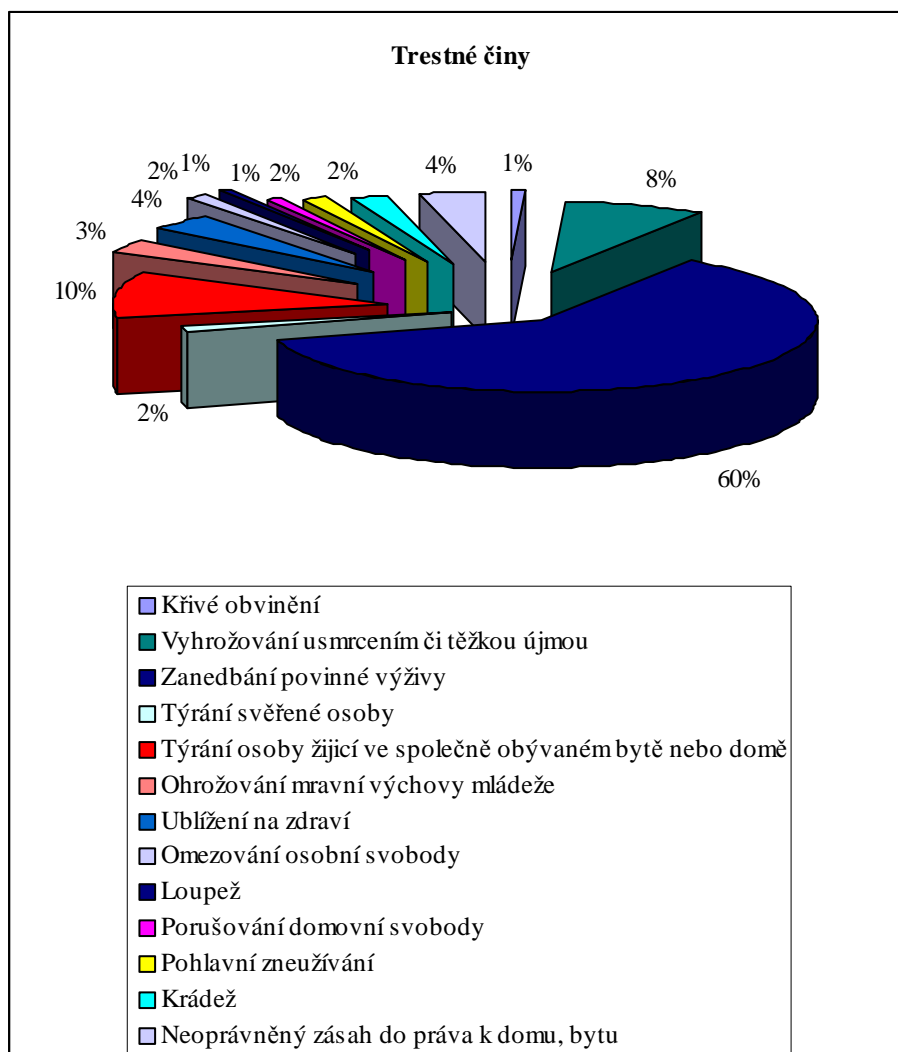
V období od 1. 1. 2004 do 31. 12. 2004 jsem provedla zadokumentování všech případů, kde se jednoznačně jednalo o trestnou činnost, spáchanou vzájemně mezi jednotlivými rodinnými příslušníky nebo blízkými příbuznými, které se staly v teritoriu okresu Nymburk. Zjistila jsem, že za rok 2004 bylo Policií ČR zahájeno trestní řízení celkem ve 132 případech, které se daly zařadit pod pojem domácí či rodinné násilí. Z tohoto množství bylo celkem 81 případů, které naplnily skutkovou podstatu trestného činu zanedbání povinné výživy dle ustanovení § 213 trestního zákona, jímž se budu věnovat v samostatné kapitole této práce. Zbýlých 51 případů domácího násilí v sobě zahrnuje širokou škálu trestných činů.

Tabulka č. 11 – Trestné činy vztahující se k domácímu násilí

poř. č.	§	název trestného činu	četnost
1.	174	Křivé obvinění	1
2.	197a	Vyhrožování usmrcením či těžkou újmou	11
3.	213	Zanedbání povinné výživy	81
4.	215	Týrání svěřené osoby	2
5.	215a	Týrání osoby žijící ve společně obývaném bytě nebo domě	14
6.	217	Ohrožování mravní výchovy mládeže	4
7.	221	Ublížení na zdraví	5
8.	231	Omezování osobní svobody	2
9.	234	Loupež	1
10.	238	Porušování domovní svobody	1
11.	242	Pohlavní zneužívání	2
12.	247	Krádež	3
13.	249a	Neoprávněný zásah do práva k domu, bytu nebo nebytovému prostoru	5

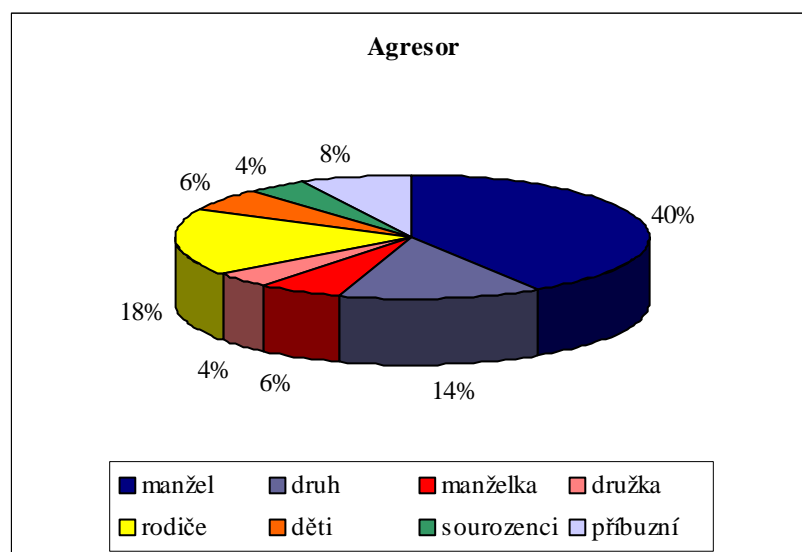
zdroj: OŘP Nymburk, vlastní výzkum

Graf č. 11 – Trestné činy (k tabulce č. 11)

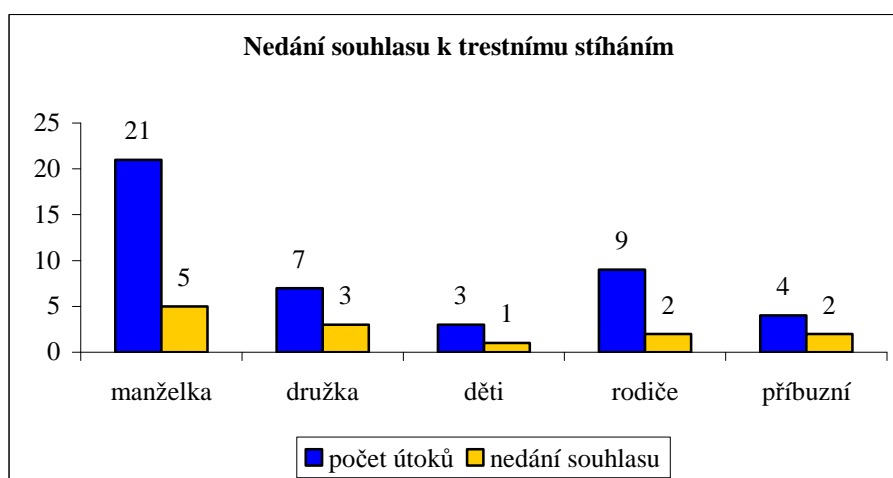
Pro oběti bylo nejčastějším důvodem k podání trestního oznámení na svého partnera jeho jednání, které naplnilo skutkovou podstavu trestného činu vyhrožování usmrcením či těžkou újmou dle § 197a trestního zákona. Přitom toto vyhrožování musí být dle zákona v takové intenzitě, že v poškozeném **vzbudí důvodnou obavu**, že svou výhrůžku uskuteční. V těchto případech byla velice častá přítomnost nejen verbálního, ale i fyzického násilí. Jednalo se o bití, kopání či údery nějakým předmětem, kdy nedošlo k vážnějším zraněním, ale spíše jen ke vzniku drobných podlitin a pohmožděnin, které si nevyžádaly lékařské ošetření či pracovní neschopnost. Pokud došlo k závažnějším případům, byly tyto kvalifikovány jako trestný čin ublížení na zdraví dle ustanovení § 221 trestního zákona.

Graf č. 12 – nám ukazuje, kdo byl nejčastěji agresorem v případech domácího násilí v roce 2004

V uvedených 51 případech se nejčastěji stal agresorem manžel vůči manželce, a to ve 21 případech (40 %), dále rodiče vůči dětem v 9 případech (18 %), druh vůči družce v 7 případech (14 %), děti vůči rodičům ve 3 případech (6 %), manželka vůči manželovi ve 3 případech (6 %), sourozenci mezi sebou ve 2 případech (4 %), družka vůči svému druhovi ve 2 případech (4 %) a poslední 4 případy (8 %) se odehrály mezi blízkými příbuznými (prarodiče, snacha, zeť apod.), žijícími ve společné domácnosti.

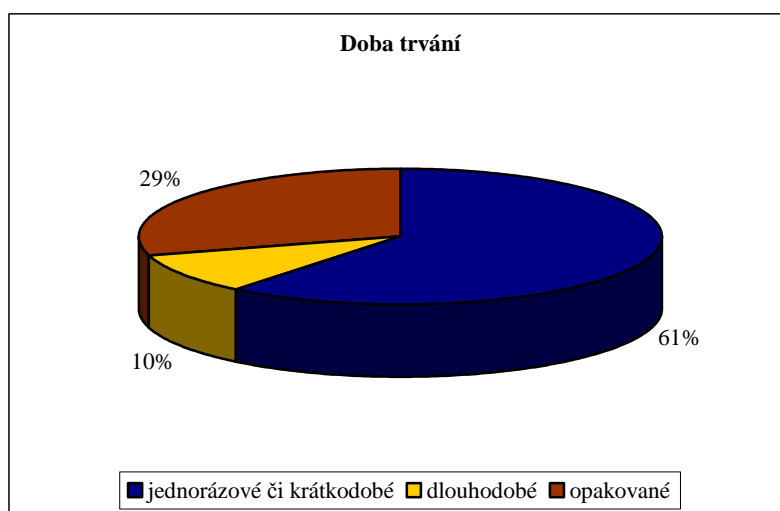
Graf. č. 13 – Počet útoků a nedání souhlasu k trestnímu stíhání

Zdroj: OŘP Nymburk, vlastní výzkum

Dále z výzkumu vyplynulo, že z uvedených 51 případů domácího násilí nakonec neudělilo souhlas s trestním stíháním agresora celkem 13 osob, což je 25 %. Z tohoto počtu bylo 5 manželek z celkově 21 postižených, 3 družky z celkem 7 útoků, 2 děti ze 3 případů, 2 rodiče, kteří byli napadeni svými dětmi v 9 případech a 2 blízcí příbuzní z celkem 4 případů napadení. Přesto, že mužů, proti nimž směřovalo domácí násilí ze strany manželek a družek je velmi málo, nikdo z těchto postižených, nevzal zpět souhlas k zahájení trestního stíhání, což se týkalo i sourozenců, kde také nikdo z postižených nevzal zpět souhlas k zahájení trestního stíhání.

Graf č. 14 – Doba trvání násilí

Zdroj: OŘP Nymburk, vlastní výzkum

Co se týká doby trvání domácího násilí, tak z výzkumu vyplynulo, že většina trestných činů, a to ve 31 případech, byla spáchána **jednorázově** nebo násilí trvalo jen krátkou dobu (několik dní), než se věc dostala až k orgánům činným v trestním řízení.

Násilí **dlouhodobé**, jehož trvání bylo v období od několika týdnů až do několika let, jsem zaznamenala v pěti případech. Nejhorší z hlediska trvání násilí byl případ čtyřicetileté manželky, která se odhodlala podat trestní oznámení na svého manžela až po zhruba 5 letech vzrůstajícího psychického a fyzického teroru.

Poslední kategorií bylo násilí **opakované**, které se vyskytlo v 15 případech. Toto násilí nemělo charakter stálého trvání, ale většinou agresor útočil v určitém odstupu doby, kdy docházelo k uklidnění situace či smířování, ale následně došlo opět k útokům, které získávaly na intenzitě. Často se intervaly mezi těmito útoky zkracovaly, a proto oběti byly nakonec nuceny podat trestní oznámení v obavě o svůj život či zdraví.

Posledním údajem, který byl z tohoto výzkumu zjištěn, je věk agresora a oběti. Průměrný věk agresora – manžela je 37 let, kdy nejmladšímu bylo 23 a nejstaršímu 59 let. Věk jeho oběti – manželky byl v průměru 36 let. Nejmladší bylo 21 a nejstarší 55 let. Věkový rozdíl mezi partnery byl nejčastěji kolem 4 let, kdy starší byl manžel. Největší věkový rozdíl byl u manžela ve věku 69 let a jeho manželky ve věku 54 let, tedy 15 let. V jednom případě byla 55letá manželka starší o 8 let než manžel. Mezi agresory byl pouze jeden vysokoškolsky vzdělaný muž.

Ve spojení druh – družka byl věkový průměr útočícího partnera 35,5 roku, ve věkovém rozmezí od 24 do 52 let a věkový průměr partnerky byl 36 let v rozmezí 24 až 55 let.

Průměrný věk manželky, která vystupovala v roli agresora je 38 let a manžela jako oběti 42 let. Jak jsem již uvedla, v této věci byly řešeny tři případy, kdy manželky byly ve věku 34, 39 a 42 let a stáří manželů bylo 38, 43 a 46 let, přičemž nejmladší z manželek byla dokonce vysokoškolsky vzdělaná.

Průměrný věk dětí jako agresorů vůči svým rodičům byl 28 let, v rozmezí od 21 do 46 let. Rodiče jako oběti byly v průměru ve věku 58 let, v rozmezí 46 až 70 let.

Co se týká sourozenců, vyplynulo, že k útokům došlo pouze mezi bratry. U ostatních příbuzných byl věkový průměr agresora 57,5 roků a oběti 18 let.

3.5. Zanedbání povinné výživy

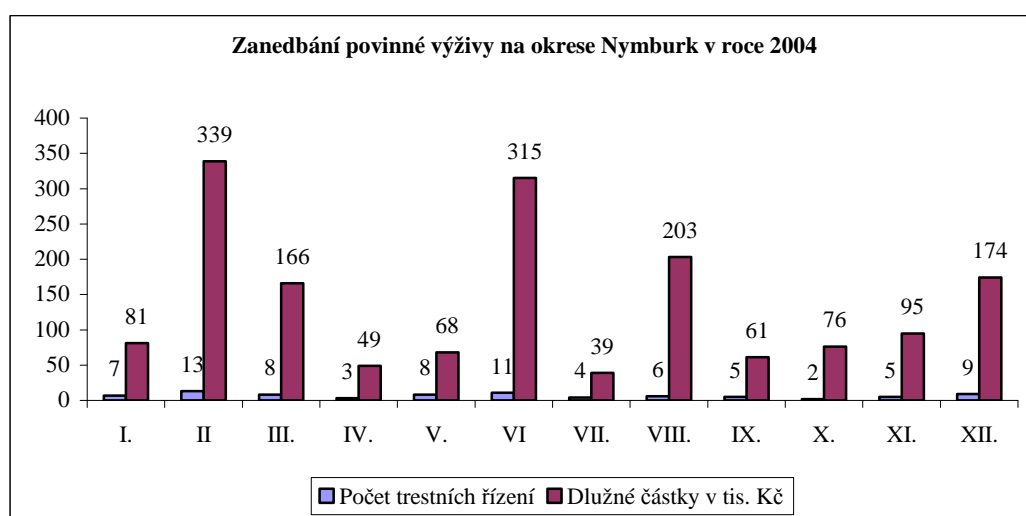
Ze zákona o rodině vyplývá povinnost vyživovat nebo zaopatřovat jiného. Tato povinnost spočívá v poskytování peněžitého plnění a dále v povinnosti poskytovat oprávněnému stravu, ošacení, bydlení, pečovat o jeho zdraví a čistotu, vykonávat nad ním dohled a popř. opatřovat další prostředky potřebné pro jeho všestranný rozvoj. Neplnění této povinnosti sice nepatří do přímých aktů násilí v rodině, ale ekonomicky velmi poškozují ostatní členy a v případě, že jim hrozí stav nouze, se povinná osoba dopouští trestného činu zanedbání povinné výživy dle § 213 trestního zákona.

Za rok 2004 bylo policejními orgány v okrese Nymburk zahájeno trestní stíhání ve věci tohoto trestného činu celkem v 81 případech, kdy pachatelé nevyplatili oprávněným osobám celkovou částku 1 666 654,-- Kč. Jednotlivé nevyplacené dávky byly ve výši většinou několika

tisíců až desetitisíců Kč. Vyskytly se i dva případy, kdy dlužná částka přesáhla 50 000,-- Kč, protože k neplacení docházelo po dobu několika měsíců až několika let. To ale byly ojedinělé případy. Ze všech uvedených případů se zanedbání povinné výživy dopustily pouze dvě ženy, jinak byli trestně stíháni sami muži.

Počet případů a výši nevyplacených částek v jednotlivých měsících roku 2004 znázorňuje následující graf:

Graf č. 15 – Počet výskytu § 213 tr. zákona a nevyplacené částky v tis. Kč

3.6. Vybrané případy domácího násilí šetřené na okrese Nymburk v roce 2004

3.6.1. Příklad domácího násilí spáchaného na matce

Dne 27. 7. 2004 podala 57letá M. H. trestní oznámení na svého 34letého syna R. H., se kterým bydlí ve společném bytě, který je ale v jejím vlastnictví. Již roku 1999 ji syn, vždy když byl pod vlivem alkoholu, začal slovně napadat a vulgárně urážet. Je alkoholik, ale nechce se léčit. Ve stavu opilosti ji napadá, týrá, chce řídit její dobu spánku, chce od ní peníze, které jí třeba vezme, když mu je nedá dobrovolně. Postupem doby ji začal i fyzicky napadat. Hlavně, když není po jeho, pak s ní smýká, nadává jí a zcela ji tak zbavuje lidské důstojnosti. Např. v zimě jí sebral peřinu, protože nechtěla vstát a sedět s ním v kuchyni, jindy zahodil klíče na zem a trval na tom, že je musí hledat na kolenou. Často mívala od jeho bití modřiny, ale k lékařům nikdy nešla, protože žije na malém městě a styděla se, že by měla v okolí ostudu. Syn ji ale týrá i

psychicky. Stalo se, že například stál na okenní římse a tvrdil, že chce skočit dolů. Matka na syna samozřejmě volala, že nemá skákat, aby slezl dolů, což odmítal a vynucoval si za to například jídlo nebo peníze na pití. V současné době je totiž nezaměstnaný, takže na domácnost jí nepřispívá a spíše si od ní peníze půjčuje (hlavně na pití v hospodě). Případ přišla oznámit, protože jí syn začal v poslední době vyhrožovat, že ji vyhodí z okna nebo že jí to doma všechno zlikviduje. Včera se vrátil domů opilý a začal ničit zařízení bytu, kdy rozbíjel nábytek, okna, hrnky a sklenice. Když mu v tom chtěla zabránit, tak do ní strčil až spadla na poličku a vzadu jí z hlavy tekla krev. Musela z bytu utéci k sousedům, kteří jí po přemlouvání odvezli na ošetření do nemocnice. Bála se vrátit domů, proto šla spát ke své dceři, která ji přemluvila, aby šla případ ohlásit na Policii ČR.

Při výslechu R. H. uvedl, že si je vědom toho, že se na své matce většinou dopouští takového jednání, které uvedla ve svém trestním oznámení. Všechno ale svádí na alkohol, protože se na něj nahrnuly v poslední době problémy – nemá zaměstnání, peníze, pak pije a dělá doma „paseku“. Když je střízlivý, tak ho ani nenapadne matce ubližovat a dělat jí to, co ve stavu opilosti. Pokud doma něco rozbije, moc toho podle něho nebylo, tak vše pak opraví. Je mu to líto, že se toho dopouští právě na matce, a tak se jí za to vše omluví. Matka v současné době bydlí u sestry, přes noc doma vůbec nebývá, protože říká, že se ho bojí. Pokud se jedná o požívání alkoholu, tak žádnou odbornou pomoc dosud nevyhledal. Myslí si, že má věc pod kontrolou, a že není alkoholik.

Ze znaleckého posudku z oboru psychiatrie a psychologie, který byl na žádost policejního orgánu na R. H. vypracován, vyplynulo, že netrpí duševní chorobou v pravém slova smyslu, ale jedná se u něho o syndrom závislosti na alkoholu ve třetím stupni závislosti, trvajícím již přes deset let. Nemá dostatečný náhled na svůj problém, opilost se u něho projevuje zvýšeně agresivním jednáním vůči okolí, a to i formou fyzického napadení. Je plně schopen posoudit důsledky svého jednání. Znalec navrhl ochrannou ambulantní protialkoholní léčbu, neboť v případě ústavní léčby jsou dlouhé čekací doby a tuto situaci je nutné řešit co nejdříve.

R. H. bylo sděleno obvinění pro trestný čin Týrání osoby žijící ve společně obývaném bytě nebo domě dle § 215a tr. zákona a dále byla státním zástupcem podána obžaloba k okresnímu soudu. Rozsudkem okresního soudu byl R. H. uznán vinen tím, že spáchal trestný čin dle § 215a tr. zákona a za to ho soud odsoudil k trestu odnětí svobody v trvání dvou let s podmíněným odkladem na zkušební dobu v trvání tří let. Současně mu byl soudem stanoven

dohled, spočívající v tom, že má za povinnost v termínech stanovených probačním úředníkem se k němu dostavovat, strpět jeho vstup do obydlí, ohlašovat mu změny bydliště a zaměstnání, podrobit se jeho případné kontrole na pracovišti. Dále mu byla uložena protialkoholní léčba ambulantní formou.

3.6.2. Případ domácího násilí spáchaného na manželce

Dne 20. 12. 2004 podala 43letá M. B. trestní oznámení na svého manžela 53letého V. B., protože jí vyhrožoval zabitím. V oznámení poškozená uvedla, že žije s manželem a jejich čtyřmi dětmi ve společném domě. Z výsledku vyplynulo, že s manželem mají letité neshody, ona je o 10 let mladší a manžel na ni stále žárlí. Od roku 1999 spolu nežijí jako manželé, ale kvůli dětem spolu zůstali. Manžel ji často bil, nedával jí peníze na děti, ale ani na domácnost, párkrát si na ní dokonce vynutil pohlavní styk. Přestože spolu jako manželé nežili, neustále ji kontroloval, kam jde, s kým, jak dlouho se kde zdržuje a doma jí potom dělal i před dětmi scény a dokonce ji i bil. Již dvakrát byla napadení ze strany manžela oznámit na Policii ČR, ale pokaždé ji donutil výhrůzkami tato oznámení stáhnout. Tentokrát ale byla ohrožována nožem, a to takovým způsobem, že z manžela měla opravdu strach. Předešlý den totiž byla na oslavě padesátých narozenin své známé. To, že půjde na oslavu manželovi dopředu sdělila, neboť mají 10letého syna, tak aby se o něho manžel postaral. Neřekla mu ale, kde oslava bude, protože by ji šel zkontrolovat, jak měl stále ve zvyku. Z oslavy ji v nočních hodinách odvezli autem známí. Manžel byl vzhůru a když přišla domů, začal na ni hned rvát, co kde dělala a s kým. Křičel, že je kurva, na koho kde špulila prsa, kolikrát tam měla s kým pohlavní styk. Křičel tolik, že se vzbudil nejmladší syn, ale manžel si vedl stále svou a dokonce si na ní před synem začal pohlavní styk vynucovat. Když odmítla, začal vyhrožovat, že všechno skončí, že zabije ji a pak sebe. Dostala strach a přestože byla noc, chtěla vzít syna, že půjdou spát k jejím rodičům. Na to se manžel ptal, po které straně silnice půjdou, že je přejede oba autem. Když si ho nevšímal, rozčílil se natolik, že vběhl do kuchyně, odkud si přinesl nůž, celý se klepal a pořád opakoval, že bude provždy konec. To už začala mít opravdu strach a utekla i se synem k rodičům. Ti ji potom ráno poslali, aby šla celou věc ohlásit na Policii ČR.

Při výslechu V. B. potvrdil, že s manželkou mají určité neshody, které jsou ale normální v každé rodině, a své jednání omlouval tím, že on byl vychován tvrdou výchovou svého otce a

když on nikdy nechodí na žádné oslavy ani do žádných nočních podniků, nebude to trpět ani své manželce. Více se k záležitosti odmítl vyjadřovat.

Závěrem znaleckého posudku z oboru psychiatrie a psychologie byly u V. B. zjištěny poruchy jednání s afektivně podmíněnou agresivitou ve vleklé konfliktní partnerské situaci, výrazný sklon k hypochondrickému prožívání a zvýšená agresivita a explozivita.

V. B. bylo policejním orgánem sděleno obvinění pro trestný čin Týrání osoby žijící ve společně obývaném bytě nebo domě dle § 215a tr. zákona, kdy dále byla státním zástupcem podána obžaloba k okresnímu soudu. Rozsudek okresního soudu zatím není policejnímu orgánu znám.

3.6.3. Případ domácího násilí spáchaného na dítěti

Dne 17. 12. 2004 bylo oznámeno učitelkou základní školy podezření z týrání nezletilých sester I. G. a P. G., které kontaktovaly svou třídní učitelku, zda by jim nepomohla v tom, že chtějí být umístěny do dětského domova.

Ten samý den byly vyslechnuty sestry I. G. a P. G. za přítomnosti pracovníků odboru péče o dítě Městského úřadu Nymburk. Do protokolu sestry uvedly, že bydlí společně s matkou, svými dalšími dvěmi sestrami a nevlastním otcem, který má v péči své tři děti. Děvčata uvedla, že rodiče se již delší dobu doma hádají a hodně často je bijí. Děti se musí ráno samy vypravovat do školy a jsou trestány například za to, že ráno při přípravách vzbudí rodiče. Daleko více je trestá otec, který k bití používá vařečku, pásek, někdy i koště. Jsou bity často a důvodem je třeba to, že nestihnou uklidit, neumyjí nádobí či neudělají domácí úkoly. Výprask dostávají jen děvčata, chlapci ne. Stalo se, že nejmladší pětiletá sestra večer usnula neumytá a nepřevlečená do pyžama. Pak se v noci vzbudila a šla se napít a otec zjistil, že není v pyžamu. Za to byla moc bita, otec s ní házel po kuchyni, odhodil ji na zeď na palubky a fackoval ji. Po výprasku mají potom na těle modřiny. Už se i stalo, že se paní učitelka ve škole ptala, od čeho je mají, tak řekly, že upadly. Naposledy byly bity od matky před třemi dny, když zjistila, že jí chybí 10,-- Kč a nikdo se nepřiznal, že by jí peníze vzal. Především se ale stalo, že otcí se nelíbilo, co udělala sestra Denisa, ony přesně nevědí co, protože u toho nebyly. Viděly už jenom, jak ji táhl po dřevěných schodech do podkrovního bytu, kde ji chytil za mikinu a házel s ní po kuchyni, do zdi

na palubky. Potom ji vysadil na kuchyňskou linku a pokračovat ve fackování. Ona opakovaně padala na zem a on ji znovu vyzvedl na kuchyňskou linku a pokračoval ve fackování přesto, že se držela za ruku, plakala a stěžovala si na bolest ruky. Za chvíli přišla matka, aby toho už nechal. Když viděla, že sestra nemůže s rukou bolestí hnout, tak ji soused odvezl do nemocnice. Sestru potom odváželi do Prahy, kde jí ruku operovali, protože měla komplikovanou zlomeninu, která si vyžádala 9denní hospitalizaci. Děvčata se rozhodla, že už nechťejí doma zůstat, a proto se obrátila na svou třídní učitelku, zda by jim nepomohla se zařízením pobytu v dětském domově, neboť tam již 1x byla.

Výsledkem ostatních dětí byla potvrzena výpověď sester a zjištěny další poměry v rodině, kdy například poslední tři týdny nebyl byt úmyslně vytápěn a děti trpěly zimou. Dále byla zanedbávána jejich hygiena, kdy se děti koupaly 1x týdně, se svolením rodičů se mohly koupat 2x týdně a starší děti se musely starat o hygienu mladších sourozenců. Rodiče zanedbávali péči o nejmladší dceru Denisu, kterou přestali dávat od listopadu do školky a ponechávali ji samotnou dopoledne doma. Musela se sama obléci a chodila k dědovi, který, ač sám je upoutaný na invalidní vozík, se o ni staral do příchodu starších dětí ze školy. Otec se často vracel pozdě v noci domů opilý, byl potom agresivní a děti z něho měly strach.

Otec i matka využili svého práva a nevypovídali. Matka pouze uvedla, že podala žádost o rozvod. Otcí bylo sděleno obvinění z trestného činu dle § 215a tr. zákona, státní zástupce podal v této věci obžalobu k okresnímu soudu. Rozsudek okresního soudu zatím není policejnímu orgánu znám.

Děti byly na základě usnesení okresního soudu předány do péče Dětského diagnostického ústavu, dětského domova a střediska výchovné péče v Dobřichovicích.

4. Závěr

Domácí násilí je ve své podstatě velice složitou oblastí, která byla dlouhou dobu tabu. Přestože neexistuje přesná definice domácího násilí, je zřejmé, že se jedná o násilí mezi nejbližšími členy rodiny, které má rozličné formy a může být jednorázové nebo trvat i několik let. V posledních letech se o něm ale již začíná v odborných kruzích čím dál více diskutovat a pomalu se dostává i do povědomí laické veřejnosti. I když moje dotazníkové šetření potvrdilo, že

informovanost a povědomí veřejnosti o tomto problému není stále dostačující. Dobrou znalost forem a příčin domácího násilí mělo pouze 16 % respondentů, jako nejohroženější skupina byly ve 39 % uvedeny děti a v 31 % ženy, což se v případě žen potvrdilo, a to i ve výzkumu skutečně šetřených trestných činů na okrese Nymburk, kde bylo v roce 2004 šetřeno 21 případů napadení manželem a 7 případů napadení druhem, což činilo 40 % a 14 % z šetřených případů domácího násilí na tomto okrese. Z rozboru skutečně spáchaných trestných činů za rok 2004 jsem zjistila, že v 61 % se jednalo o jednorázové či krátkodobé útoky, ve 29 % o opakované a v 10 % o dlouhodobé. Tato skutečnost může být ale zkreslena tím, že ve fázi vyšetřování spáchaného trestného činu, oběti pouze hledali akutní pomoc u Policie ČR a nesdělili, zda se jedná o vyvrcholení dlouhodobého násilí. Celkem 25 % postižených nedalo bezprostředně nebo v krátké době po zahájení trestního řízení souhlas k trestnímu stíhání rodinného agresora. Vzhledem k tomu, že souhlas s trestním stíháním může poškozený výslovným prohlášením vzít kdykoliv zpět, a to až do doby, než se odvolací soud odebere k závěrečné poradě, je dost pravděpodobné, že těchto případů může být daleko více. Toto ale ověřit není v silách jedince.

Výsledkem výzkumů, které jsem v rámci této práce provedla a výše rozepsala, je:

potvrzení hypotézy A, neboť dotazníkovým šetřením se mi potvrdilo, že veřejnost nemá dostatečné informace o formách nebo podobách domácího násilí

potvrzení hypotézy B, neboť jak dotazníkovým šetřením, tak vlastním šetřením trestných činů vztahujících se k domácímu násilí bylo potvrzeno, že nejčastější obětí domácího násilí jsou ženy

potvrzení hypotézy C, neboť z celkového počtu 51 šetřených případů na okrese Nymburk v roce 2004, vztahujících se k domácímu násilí nebyl u 13 případů, tj. 25 % dán souhlas k trestnímu stíhání.

Seznámení veřejnosti s domácím násilím nejčastěji probíhá při zveřejnění tragických případů v médiích, které jsou spíše chápány jako senzace, než jako problém, který je nutný řešit. Podle mého názoru by měla tato média současně se zveřejněním konkrétního případu domácího násilí uvést i kontaktní místo, kam se občan v obdobné situaci může obrátit pro radu či pomoc. Problematikou rodinného násilí a radami, jak se mu bránit nebo jak mu předcházet se zabývají na velmi dobré úrovni např. Ministerstvo vnitra a Bílý kruh bezpečí.

5. Seznam použitých zdrojů

- ČÍRTKOVÁ, Ludmila. Domácí násilí – zatím víme více o obětech. In: Zpravodaj Bílého kruhu bezpečí, č. 2, 2003,
- ČÍRTKOVÁ, Ludmila. Policejní psychologie. 1. vyd. Praha: Portál, 2000, ISBN 80-7178-475-3
- GJURIČOVÁ, Šárka, KOCOURKOVÁ, Jana, KOUTEK, Jiří. Podoby násilí v rodině. 1. vyd. Praha: Vyšehrad, 2000. ISBN 80-7021-416-3
- Dopady na oběti domácího násilí. Zpravodaj občanského sdružení ROSA č. 3/2004
- Metodický pokyn ředitele Úřadu služby kriminální policie a vyšetřování Policejního prezidia Praha č. 2/2004
- Policie bude moci vykázat domácí násilníky z domu. Deník Právo, 8. 12. 2005.
- Reprezentativní výzkum k povědomí české veřejnosti o domácím násilí pro Bílý kruh bezpečí, STEM. 2001
- Zákon č. 200/2002 Sb. o přestupcích
- Zákon č. 140/1964 Sb. Trestní zákon
- Zákon č. 141/1964 Sb. Trestní řád
- Zákon č. 283/1991 Sb. o Policii České republiky
- Zpráva o stavu domácího násilí. 1. vyd. Praha: Nadace ROSA, 1997.

6. Seznam příloh

Příloha č. 1 – Dotazník k domácímu násilí

Příloha č. 2 – Vzor trestního oznámení k domácímu násilí

Příloha č. 1

Tento dotazník je anonymní a ujišťuji Vás, že bude použit pouze pro zpracování mé závěrečné práce na téma „Domácí násilí“. Předpokládaná doba pro vyplnění: 5 minut

Děkuji Vám za spolupráci.

Helena Vocásková

Odpovědi označte křížkem.

Pohlaví: ☐ muž ☐ žena
Věk: ☐ do 18 let ☐ 19 – 35 let ☐ 36 – 55 let ☐ 56 – 70 let ☐ nad 70 let
Stav: ☐ svobodný/á ☐ ženatý/vdaná ☐ druh/družka ☐ rozvedený ☐ vdovec/vdova
Vzdělání: ☐ ZŠ ☐ OU ☐ SŠ ☐ VŠ

1. Jaké jsou podle Vás formy (podoby) domácího násilí?

.....
.....
.....

2. Co je podle Vás nejčastější příčinou domácího násilí? (zaškrtněte podle Vás 3 nejzávažnější příčiny)

- ☐ stres
- ☐ netrpělivost
- ☐ nezralost rodičů
- ☐ žárlivost
- ☐ neshody v rodině
- ☐ ekonomická situace
- ☐ alkohol a drogy
- ☐ osobnost agresora
- ☐ jiné důvody (doplňte)

3. Kdo se podle Vás nejčastěji stává obětí domácího násilí? (zaškrtněte 2 nejčastější oběti)

- ☐ děti
- ☐ ženy
- ☐ muži
- ☐ senioři
- ☐ zdravotně postižení občané

4. Pokud byste se setkal/a s domácím násilím např. u svých sousedů, ohlásil/a byste případ na Policii ČR?
- ☐ ano
 - ☐ spíše ano
 - ☐ ne
 - ☐ spíše ne
 - ☐ nevím
5. Pokud byste se Vy stal/a obětí domácího násilí ve své rodině, kam byste se obrátil/a o pomoc?
- ☐ na rodinnou poradnu
 - ☐ na linku bezpečí a důvěry
 - ☐ na příbuzné
 - ☐ na Policii ČR
 - ☐ na svého lékaře
 - ☐ na psychologa
 - ☐ na své přátele
 - ☐ na Bílý kruh bezpečí
 - ☐ jiné možnosti (doplňte)
6. Od 1. 1. 2007 bude mít Policie ČR možnost na 10 dní vykázat agresora ze společného bytu, jak je tomu již dnes v Rakousku nebo na Slovensku. Myslíte si, že tímto opatřením bude dostatečně oběť ochráněna od dalšího násilí?
- ☐ ano
 - ☐ rozhodně ano
 - ☐ ne
 - ☐ rozhodně ne
 - ☐ nevím
7. Od roku 2004 je v tr. zákonu nový trestný čin dle § 215a – týrání osoby blízké nebo žijící ve společném obydlí, který spadá pod domácí násilí. Kolik si myslíte, že bylo těchto trestných činů v roce 2004 řešeno Policií ČR na okrese Nymburk ?
- ☐ 1 - 5
 - ☐ 6 – 10
 - ☐ 11 – 15
 - ☐ 16 – 20

Podání trestního oznámení – VZOR

organizace, její přesný název, adresa, tel. kontakt
osoba podávající oznámení, nebo v zastoupení

V dne

Policie České republiky
Okresní ředitelství
Služba kriminální policie a vyšetřování
(popř. Obvodní oddělení)
.....

Oznámení ve věci

1. podezření z protiprávního jednání
2. jméno osoby, které se oznámení týká – rozumí se osoba „poškozená“
3. (ne)známého pachatele

Na základě zjištění se domníváme, že došlo k protiprávnímu jednání, kterého se měl dopustit (veškeré dostupné osobní údaje, vč. adresy, pobytu nebo pohybu) tím, že (nebo v době od do) učinil, konal, opomenul, nebo způsobil vůči osobě (veškeré dostupné osobní údaje poškozené osoby). To vše za přítomnosti svědka, nebo toto podezření může potvrdit (veškeré dostupné osobní údaje svědka).

V jeho činu spatřujeme protiprávní jednání, a proto činíme oznámení za účelem dalšího šetření události.

Při oznámení jsme vycházeli především z (vlastního zjištění, pozorování, nález věci, jiný způsob např. i z doslechu od věrohodné osoby apod.)

podpis
jméno a příjmení
vlastnoruční podpis

POZOR!

vždy je třeba si v oznámení odpovědět na následující základní otázky o události:

CO?, KDY?, KDE?, KDO?, JAK?, ČÍM?, PROČ? – popřípadě zjištěný následek!

